

عنوان: راهکارهای مشارکت مؤثر اولیا در امور آموزشی و فرهنگی مدارس ابتدایی

مینا عضدی^۱، علی شیروانی شیبری^۲، محمد جاودانی^۳ و کمال نصرتی هشی^۴

چکیده

اطلاعات مربوط به
مقاله

هدف کلی پژوهش حاضر، شناسایی راهکارهای مشارکت مؤثر اولیا در امور آموزشی و فرهنگی مدارس ابتدایی بود. این پژوهش با رویکرد کیفی و روش تحلیل مضمون انجام گرفت. مشارکت کنندگان پژوهش شامل مربیان و اولیای دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر زرین شهر در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود. حجم نمونه (۲۰ نفر از مربیان و ۱۰ نفر از اولیا) از طریق دستیابی به نقطه اشباع نظری تعیین شد. شیوه نمونه گیری، هدفمند بود. روش گردآوری داده ها به دو شیوه مصاحبه نیم ساختاریافته و فیش برداری از منابع، متون و اسناد بالادستی، بود. برای تحلیل داده ها از روش تحلیل مضمون به شیوه براون و کلارک (۲۰۰۶)، استفاده شد. از تحلیل مصاحبه ها، مضامین فراگیر، راهکارهای مشارکت مؤثر اولیا در امور آموزشی و فرهنگی مدارس ابتدایی به دست آمد. راهکارهای آموزشی و فرهنگی شامل ده مضمون سازمان دهنده: ۱. آگاهی بخشی به اولیا از فواید مشارکت در امور آموزشی و فرهنگی ۲. توجه مربیان به فواید مشارکت اولیا در امور آموزشی و فرهنگی ۳. آشنا کردن مربیان به شیوه های جلب مشارکت اولیا، ۴. آشناسدن با شیوه های مشارکت اولیا، امور آموزشی، اختصاص دادن وقت کافی جهت مشارکت اولیا، ۵. ایجاد احساس مسئولیت پذیری، ۶. مشارک دادن اولیا متخصص در امور آموزشی و فرهنگی ۷. آگاهی بخشی به اولیا در رابطه با فواید مشارکت، ۸. دعوت و ترغیب اولیا با سطح تحصیلات مناسب جهت مشارکت، ۹. مشاوره دادن به اولیایی که تجربه های تحصیلی منفی در زمان تحصیل خود داشته اند، و ۱۰. ایجاد انگیزه کافی در اولیا جهت مشارکت در امور آموزشی و فرهنگی، استخراج شد. نتایج پژوهش حاکی از آن است که مشارکت اولیا در امور آموزشی و فرهنگی در انجمن اولیا و مربیان، می تواند سبب بهبود فعالیت های آموزشی دانش آموزان گردد.

کلید واژگان

مشارکت اولیا، امور آموزشی،
مدارس ابتدایی

۱. دانش آموخته کارشناسی ارشد، علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، ایران

۲. نویسنده مسئول: گروه آموزش علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران. ali_shiravani@cfu.ac.ir

۳. گروه آموزش علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.

۴. گروه آموزش علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.

مقدمه

اگرچه مدارس یکی از کانون‌های اصلی آموزش و پرورش در جامعه هستند، اما برای دستیابی به موفقیت، همکاری خانواده یک ضرورت است. این همکاری موجب انسجام عمل در تربیت و پیشگیری از ناهنجاری‌ها در جامعه خواهد شد. آموزش زیربنای توسعه اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی هر کشوری است، و نقش مهمی در تربیت نیروی انسانی مورد نیاز اجتماع ایفا می‌کند. در واقع، وضعیت هر کشوری در آینه آموزش و پرورش آن قابل انعکاس است. از آنجایی که اصلی‌ترین محیط رشد و تربیت کودکان در خانه و مدرسه است، اهمیت مشارکت اولیا و به‌طور کلی خانواده به‌عنوان یکی از ارکان تعلیم و تربیت، بیش‌ازپیش نمایان است (Michel, 2017). مشارکت جدی اولیا و مدرسه همواره مورد بررسی متخصصین حوزه آموزش و پرورش و همچنین اولیا بوده است، و همواره تلاش شده است که رابطه‌ای مؤثر و کارآمد بین این دو گروه به وجود آید؛ چرا که در قبال کودکان و نوجوانان هدف‌های مشترکی دارند. مشارکت اولیا در امور مدرسه شامل طیف وسیعی از امور مختلف مانند شرکت نمودن در حیطه‌های آموزشی، فرهنگی، اجتماعی، انضباطی و مالی است (Muller & Kerbow, 2018). مشارکت اولیا با مدرسه باید به کودکان و نوجوانان کمک کند تا از آموزش صحیح و رشد فرهنگی مناسب برخوردار شوند، نسبت به جامعه بی تفاوت نباشند، و از نظر اخلاقی احساس مسئولیت نمایند (Vincent, 2013).

چنانچه ذکر شد، مشارکت اولیا در امر آموزش کودکان نشان یکی از مباحث مهم آموزشی به شمار می‌آید و محققین امور آموزشی باید از یک سو در پی یافتن چالش‌های اثرگذار بر مشارکت اولیا و از سوی دیگر در پی ارائه راهکارهای صحیحی برای توسعه مشارکت مؤثر اولیا در امور آموزشی مدارس باشند (Soomarson, 2016). همکاری اولیا با مدارس می‌تواند به بهبود روابط اولیا و مدارس، افزایش رضایتمندی والدین از امور آموزشی مدارس، بهبود کیفیت آموزش و پرورش و توسعه شخصیتی و اجتماعی دانش‌آموزان منجر شود.

مشارکت اولیا در امور آموزشی مدارس اهمیت بسیار زیادی دارد، چرا که این مشارکت بهبود عملکرد تحصیلی و رفتار اجتماعی دانش‌آموزان را موجب می‌شود. همچنین، باتوجه به نقش مهم والدین در شکل‌دادن به شخصیت و هویت فرزندان خود، بررسی نحوه مشارکت آنها در فعالیت‌های مدرسه، بهبود روابط خانوادگی و اجتماعی را نیز به همراه خواهد داشت. علاوه بر این، پژوهش در این حوزه، به شناسایی چالش‌های مؤثر در مشارکت اولیا در امر آموزشی کمک خواهد کرد و با ارائه راهکارهای مؤثر، نظام آموزشی قابلیت بهبود و توسعه را خواهد داشت. مشارکت اولیا در امور آموزشی مدارس امروزه به‌عنوان بخشی از سیاست‌های نظام آموزش و پرورش کشور مطرح است. بااین‌حال، به دلیل عدم شناسایی چالش‌های پیشروی مشارکت اثربخش اولیا از ابعاد و زوایای مختلف و نبود راهکارهای کافی مناسب برای افزایش مشارکت اثربخش اولیا در امور آموزشی، این پژوهش در پی شناسایی چالش‌ها و راهکارهای مشارکت مؤثر اولیا در امور آموزشی مدارس ابتدایی به عنوان یک مسئله مهم است. از این رو، ضرورت دارد تا چالش‌های پیش روی مشارکت اثربخش اولیا در امور آموزشی شناسایی و راهکارهایی برای تقویت و افزایش مشارکت اثربخش اولیا ارائه شود، تا از این طریق موجب بهبود فرایند یاددهی-یادگیری، غنی‌سازی محیط و برنامه‌های آموزشی مدرسه، بالابردن سطح انگیزه و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، ارتقای رضایتمندی والدین از مدرسه و بهبود ارتباط و همکاری مدرسه با خانواده‌ها شود. بنابراین پرسش اصلی پژوهش عبارت است از: راهکارهای مشارکت مؤثر اولیا در امور آموزشی و فرهنگی مدارس ابتدایی کدامند؟ پرسش‌های جزئی پژوهش نیز عبارتند از:

۱. راهکارهای مشارکت مؤثر اولیا در امور آموزشی مدارس ابتدایی کدامند؟

۲. راهکارهای مشارکت مؤثر اولیا در امور فرهنگی مدارس ابتدایی کدامند؟

آموزش و پرورش زیربنای توسعه‌ی همه‌جانبه هویت فردی دانش‌آموزان است، و به‌عنوان یک نهاد اجتماعی بنیادی، نقش ارزشمندی در اجتماع‌پذیری و تعلیم و تربیت دانش‌آموزان دارد. همچنین آینده جامعه به چگونگی تعلیم و تربیت در مدرسه مرتبط است (Qudsi & Balali, 2016). Latifipak & Latifipak, ۲۰۱۶. در جریان آموزش و پرورش، اولیا می‌توانند با مشارکت مؤثر، بهبود کیفیت آموزش و پرورش را برای فرزندان خود و سایر دانش‌آموزان فراهم کنند و به شکلی مثبت در فرهنگ آموزشی مدرسه تأثیر بگذارند (Norozinjan & Seraji, 2018). خانواده عاملی بسیار مهم در پیشرفت تحصیلی فرزندان، محسوب می‌شود و نهاد آموزش و پرورش نیز برای تحکیم آموخته‌ها و تربیت دانش‌آموزان، به مشارکت خانواده نیاز دارد (Donyavi & Ebadi & Qabiri & Panahidost, 2023). همچنین موقعیت فردی هر اجتماع در نتیجه سرمایه‌گذاری‌هایی می‌باشد که امروز روی دانایی دانش‌آموزان در خانه، مدرسه و اجتماع انجام گرفته است (Hosseini, 2022). مشارکت اولیا در امور آموزشی مدارس ابتدایی که به‌صورت مستقیم با حضور داشتن در مدرسه و همچنین غیرمستقیم در محیط بیرون از مدرسه انجام می‌گیرد (Gonzalez, 2015). سبب افزایش بهره‌وری، شکوفاتن خلاقیت و گسترش همه‌جانبه جامعه (Mirakizadeh & Nosrati & Mohabati, 2021) و بهبود کیفیت آموزش و پرورش می‌شود (Zarafshan & Hajari Asl & Anjir Kar, 2021). (Naraki & Amirinejad, 2023).

مشارکت اولیا به مفهوم شرکت نمودن اولیا به‌صورت منظم، دوسویه و یاری‌رسانی در تکالیف مدرسه، دروس دانش‌آموزان، تشویق دانش‌آموزان به یادگیری، کنترل تکالیف درسی آنان در خانه، برقرارکردن ارتباط صحیح و مستحکم با مربیان در مدرسه و شرکت کردن در فعالیت‌های آموزشی مدرسه و روند یادگیری دانش‌آموزان است (Christenson & Sheridan, 2021). شکل‌گیری شخصیت دانش‌آموزان بیش از همه در گروه عملکرد خانه و مدرسه است. این دو نهاد اجتماعی بزرگترین مسئولیت را در رشد و تکامل شخصیت دانش‌آموزان برعهده دارند (Nazari & Fakhraei & Golchubian & Qatraninejad, 2023). در کنار مدرسه، خانواده نقش والایی در تکامل شخصیت، ساختار اجتماعی و عاطفی دانش‌آموزان دارند (Harikerishan, 2020). این ارتباط هماهنگ خانه و مدرسه در طول سال تحصیلی، می‌تواند بستر مطلوبی جهت دستیابی بهتر به اهداف تعلیم و تربیت فراهم نماید (Sheikhi & Zavarani Hosseini, 2024). (Najafabadi & Momenipour, 2024).

یکی از عوامل مؤثر بر کیفیت یادگیری دانش‌آموزان و سطح آموزش آنان، عملکرد خانواده است و مشارکت آموزشی اولیا سبب افزایش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان می‌گردد (Zarei, 2022; Habibi & Aliabadi & Nili Ahmadabadi, 2022). پژوهشی با عنوان بررسی وضعیت مشارکت والدین در آموزش و پرورش ابتدایی (Pourmohammadi & Irannejad & Jafari, 2021) تأثیر مثبت مشارکت والدین در این حوزه بر بهبود عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در مقطع ابتدایی را تأیید کرد. نتایج پژوهشی دیگر نیز تأثیر مثبت مشارکت والدین بر موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان در مدارس ابتدایی شهر تهران را تأیید کرد (Shafii & Zare & Kazemi, 2021). پژوهشگران دیگر نیز بر این باورند که آموزش و پرورش که یکی از مردمی‌ترین نهادهای دولتی و موضوعی ملی است، نیازمند عزم ملی و مشارکت نهادهای و سازمان‌ها و مردم و اولیا است (Mirakizadeh & Nosrati & Mohabati, 2021). در پژوهشی که نگرش والدین و معلمان نسبت به مشارکت والدین در آموزش و پرورش مورد بررسی قرار گرفت (Rostami & Mahedi & Gholami, 2021)، نتایج نشان داد که هر دو گروه به مشارکت والدین در این حوزه اهمیت بالایی می‌دهند و تأکید می‌کنند که مشارکت والدین می‌تواند بهبود عملکرد و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان را به همراه داشته باشد.

مشارکت اولیا می‌تواند بر پیشرفت تحصیلی، توانایی‌های زبانی، مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان مؤثر باشد (Karibayeva & Boğar, 2022). یافته‌های پژوهشی دیگر نشان داد که، اولیا با مرئیان مشارکت چندگانه داشته‌اند، و همچنین عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان به‌صورت مستقیم با رفتار اولیا با مرئیان و دیگر کادر مدارس مرتبط بود (Kong & Cheung, 2021). یافته‌های پژوهشی دیگر نشان می‌دهد اولیا به‌عنوان عامل اصلی برون‌سازمانی و معلمان به‌عنوان عامل‌های درون‌سازمانی، نقش مؤثری در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان داشته‌اند (Fletcher & Parkhil & Fa'afai & Taleni & O'Regan, 2019). پژوهشی دیگر به ارزیابی مشارکت اولیا در فرایند آموزشی و تربیت دانش‌آموزان از شیوه مشارکت در اجرای برنامه آموزشی درسی در مدارس ابتدایی پرداخت (Kostadinova & 2018). نتایج حاکی از آن است که علی‌رغم تلاش‌های صورت‌گرفته، همکاری بین اولیا و مرئیان در مورد فعالیت‌های مدرسه تأثیر قابل‌توجهی بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان نداشته است. همچنین یافته‌های پژوهش دیگر نشان داد عوامل گوناگونی نظیر، آمادگی داشتن و قبول کردن رابطه دوطرفه میان والدین و مرئیان، تعهد داشتن به مشارکت، رضایت والدین از مشارکت خویش و سهم و کمک اقتصادی آن‌ها به مدرسه، دارای ارتباط مستقیم با سطح موفقیت مدرسه در آموزش دارند (Chan & Hong, 2017). نتایج پژوهش‌ها حاکی از آن است که دانش‌آموزانی که اولیا آنان را حمایت و تشویق می‌نمایند؛ می‌توانند به‌آسانی با معضلات اجتماعی در محیط مدرسه و مشکلات مرتبط با تحصیل به‌خوبی مواجه شوند و آنان را حل کنند (Fan & Williams, 2015). چنانچه اولیا دانش‌آموزان دیدگاه مطلوبی در رابطه با مرئیان و دیگر کادر مدرسه داشته باشند، این دیدگاه می‌تواند نقش مثبتی بر رابطه دانش‌آموزان با معلم و پیشرفت تحصیلی آنان داشته باشد (Chen & Gregory, 2009).

بررسی پیشینه پژوهش گویای آن است که جهت مشارکت مؤثر اولیا در مدارس باید به شفافیت، ارتباط با والدین و جامعه محلی، شناخت نیازهای دانش‌آموزان و ارائه فرصت‌های مشارکت والدین در تصمیم‌گیری‌های مدرسه توجه نمود. همچنین، مدارس باید برای جذب و مشارکت والدین از راهکارهایی مانند برگزاری جلسات آموزشی برای آنان، ایجاد فرصت‌های مشارکت در فعالیت‌های مختلف مدرسه، و ارائه خدمات و پشتیبانی‌های مناسب استفاده کنند.

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از نوع کاربردی و با رویکرد کیفی انجام شده است و هدف آن ارائه درک عمیق‌تری از تجربیات و دیدگاه‌های ذی‌نفعان آموزش ابتدایی در زمینه موضوع مورد مطالعه بود. روش تحقیق مورد استفاده، تحلیل مضمون (Thematic Analysis) بوده است که بر پایه چارچوب پیشنهادی براون و کلارک (Braun & Clarke, 2012) طراحی و اجرا شده است. این چارچوب شامل شش مرحله متوالی است: ۱) آشنایی کامل با داده‌ها از طریق مطالعه مکرر مصاحبه‌ها، ۲) استخراج کدهای اولیه، ۳) شناسایی الگوها و مضامین معناری، ۴) بازبینی مضامین در ارتباط با داده‌های کلی، ۵) تعریف و نام‌گذاری مضامین، و ۶) نگارش گزارش نهایی و تفسیر علمی یافته‌ها.

جامعه پژوهش و روش نمونه‌گیری

جامعه هدف این پژوهش شامل دو گروه اصلی بود: مرئیان مدرسه (مدیران، معاونان و معلمان) و اولیای دانش‌آموزان مدارس دولتی ابتدایی واقع در شهر زرین‌شهر استان اصفهان در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳. مشارکت‌کنندگان پژوهش بر اساس روش نمونه‌گیری هدفمند (Purposive Sampling) انتخاب شدند که یکی از روش‌های رایج در پژوهش‌های کیفی برای شناسایی افراد صاحب‌نظر و دارای اطلاعات غنی در زمینه موضوع پژوهش است. در مجموع ۳۰ نفر واجد شرایط (۲۰ نفر از مرئیان و ۱۰ نفر از اولیا) به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. تعیین حجم نمونه تا رسیدن به نقطه اشباع نظری ادامه یافت؛ به‌طوری‌که پس از مصاحبه با افراد متعدد، داده‌های جدیدی تولید نشد و مضامین قبلاً شناسایی‌شده تکرار گردید.

برای انتخاب مرئیان، از افرادی استفاده شد که دارای سابقه حداقل پنج سال فعالیت حرفه‌ای در حوزه آموزش ابتدایی بوده و تحصیلات مرتبط با علوم تربیتی یا برنامه‌ریزی آموزشی در مقطع کارشناسی ارشد یا دکتری داشته‌اند. همچنین برای انتخاب اولیای دانش‌آموزان، معیارهایی چون سطح تحصیلات بالا، آگاهی تخصصی نسبت به ساختار آموزشی مدارس ابتدایی، شاغل بودن در حوزه‌های آموزشی یا فرهنگی، مشارکت فعال در جلسات انجمن اولیا و مرئیان، و برخورداری از روحیه هم‌افزایی و نوآوری در امور آموزشی در نظر گرفته شد.

ابزار گردآوری داده‌ها

جهت گردآوری داده‌ها از دو ابزار مکمل استفاده شد:

مصاحبه نیمه‌ساختاریافته: برای کسب اطلاعات عمیق و منعطف از دیدگاه‌های شخصی مشارکت‌کنندگان، از مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته بهره گرفته شد. پرسش‌ها به‌گونه‌ای طراحی شدند که ضمن حفظ انسجام علمی، امکان بروز دیدگاه‌های آزاد و تجربه‌محور برای مشارکت‌کنندگان فراهم گردد.

فیش‌برداری از منابع مکتوب و اسنادی: در کنار مصاحبه‌ها، اطلاعات تکمیلی از منابع معتبر علمی، اسناد آموزشی، سیاست‌نامه‌ها و گزارش‌های مرتبط استخراج شد تا چارچوب نظری پژوهش تقویت گردد و تحلیل‌ها بر پایه داده‌های چندمنبعی صورت گیرد.

مراحل تحلیل داده‌ها

تحلیل داده‌ها بر پایه روش تحلیل مضمون و در قالب شش مرحله صورت گرفت:

آشنایی با داده‌ها: در این مرحله، متن مصاحبه‌ها سه مرتبه با دقت مطالعه شد تا پژوهشگر درک جامع‌تری از محتوای آنها کسب کند. سپس متن‌ها به صورت منظم در فایل‌های ورد تبدیل و سامان‌دهی شدند.

استخراج کدهای اولیه: با مطالعه مجدد داده‌ها، اطلاعات کلیدی و معنادار شناسایی گردیدند و چارچوب اولیه‌ای برای کدگذاری و طبقه‌بندی مضمون‌ها تهیه شد.

شناسایی مضامین: پژوهشگر تلاش کرد مضامین اصلی را از کدهای به‌دست‌آمده استخراج نموده و آنها را با مفاهیم موجود هم‌راستا سازد. در این مرحله، فرآیند بازبینی مستمر برای ارتقای دقت و انسجام مضامین انجام گرفت.

بازبینی و سازمان‌دهی مضامین: مضامین پایه پس از تحلیل دقیق مشخص شدند. در نتیجه، ده مضمون سازمان‌دهنده و دو مضمون فراگیر به‌طور نظام‌مند طبقه‌بندی گردیدند.

تشکیل شبکه مضامین: در این گام، ارتباطات بین مضامین پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر در قالب یک شبکه مفهومی سازمان‌دهی شد که زمینه را برای تحلیل نهایی فراهم ساخت.

نگارش گزارش: در آخرین مرحله، گزارش تحلیل داده‌ها با تأکید بر مضمون‌های سازمان‌دهنده و فراگیر تدوین شد. این گزارش، چارچوبی روشن و ساختاریافته برای تفسیر یافته‌ها فراهم نمود.

اعتباربخشی و پایایی

برای ارتقای اعتبار و پایایی پژوهش از روش‌های چندگانه استفاده شد. ابتدا گزارش نهایی یافته‌ها به تعدادی از مشارکت‌کنندگان ارائه شد تا صحت برداشت‌ها و تحلیل‌ها مورد ارزیابی قرار گیرد و اعتبار درونی داده‌ها تقویت شود (member checking). همچنین، چهار نفر از اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های معتبر با تخصص در حوزه‌های آموزش و پژوهش کیفی، در خصوص اهداف، روند اجرایی، تحلیل داده‌ها و استنباط‌های نهایی پژوهش اظهار نظر تخصصی نمودند. این مشاوره علمی به غنی‌سازی دیدگاه‌های نظری و افزایش اعتمادپذیری یافته‌ها کمک قابل توجهی کرد.

یافته‌ها

مضمون فراگیر اول: شناسایی راهکارهای مشارکت مؤثر اولیا در امور آموزشی مدارس ابتدایی

در رابطه با راهکارهای مشارکت مؤثر اولیا در امور آموزشی، مضمون فراگیر اول پژوهش، شناسایی راهکارهای مشارکت مؤثر اولیا در امور آموزشی مدارس ابتدایی است. این مضمون دارای ده مضمون سازمان‌دهنده به شرح ذیل است:

جدول ۱. استخراج مضمون فراگیر و مضمون‌های سازمان‌دهنده از کدهای باز در رابطه با راهکارهای مشارکت اولیا در امور آموزشی

کدهای باز	مضمون‌های سازمان‌دهنده	مضمون فراگیر
آگاهی‌بخشی به اولیا توسط مربیان در انجمن اولیاومربیان در رابطه با فواید مشارکت در امور آموزشی؛ برقراری ارتباط دوسویه و حسنه مربیان با اولیا،	آگاهی‌دادن سه اولیا از فواید مشارکت در امور آموزشی	راهکارهای مشارکت مؤثر اولیا در امور آموزشی مدارس ابتدایی
آگاهی‌بخشی به اولیا در رابطه با جشن‌های آموزشی نظیر جشن اسم		
آگاهی‌بخشی مربیان در رابطه با فواید مشارکت اولیا در امور آموزشی	توجه مربیان به فواید مشارکت اولیا در امور آموزشی	
توجه‌کردن و ارزش‌قائل‌شدن مربیان برای مشارکت و هم‌فکری اولیا در امور آموزشی و برگزاری کارگاه‌های آموزشی مرتبط در این زمینه		
استفاده مربیان از اولیایی که در زمینه آموزشی تخصص کارآمدی دارند		
آشناکردن مربیان در دوره‌های پیش از خدمت، و حین خدمت با شیوه‌های جلب	آشناکردن مربیان به شیوه‌های	

مشارکت اولیا در امور آموزشی	جلب مشارکت اولیا در امور آموزشی
	افزایش ارتباط مستمر بین اولیاومریبان و هدفمند نمودن جلسات انجمن اولیاومریبان جهت آسان سازی شیوه های جذب مشارکت اولیا در امور آموزشی. برنامه ریزی جهت اداره مدرسه با مشارکت واقعی اولیا در امور آموزشی، برگزاری جلسات مشترک بین اولیاومریبان به منظور ایجاد شفافیت در ارائه مشکلات دانش آموزان در امور آموزشی.
آموزش شیوه های برنامه ریزی و مدیریت زمان در جهت بهبود مسئولیت پذیری اولیا	دادن توضیحات توسط مربیان به اولیا در رابطه با برنامه ریزی مناسب و مدیریت بهینه زمان در رابطه با مشارکت در امور آموزشی مدرسه
	آموزش شیوه های برنامه ریزی و مدیریت زمان در جهت بهبود مسئولیت پذیری اولیا جهت مشارکت در امور آموزشی. برگزاری دوره های تقویت عزت نفس، کاهش اهمال کاری، افزایش خودآگاهی، بهبود روابط با دیگران، اولویت بندی فعالیت های روزمره زندگی جهت افزایش حس مسئولیت پذیری در اولیا
تشکیل کارگروه مشارکت اولیا در امور آموزشی و اقدام به تدوین برنامه های آموزشی سودمند در رابطه با امور آموزشی	استفاده از اولیا متخصص جهت مشارکت در امور آموزشی
	بررسی عملکرد تحصیلی دانش آموزان در انجمن اولیاومریبان، آگاهی اولیا از بودجه بندی آموزشی در راستای مشارکت در امور آموزشی، پرداختن مربیان در جلسه انجمن اولیاومریبان به نقش مؤثر اولیا در امور آموزشی
تشکیل کارگروه های مشارکتی جهت شناسایی اولیا متخصص در امور آموزشی، معرفی کتاب های کمک آموزشی به اولیا جهت مشارکت آنان در امور آموزشی	تشکیل جلسات پیگیری و ارزیابی امور آموزشی دانش آموزان در انجمن اولیاومریبان
	استفاده از مشاوران متخصص جهت شناسایی اولیا متخصص برای مشارکت در امور آموزشی
برگزاری جلسه های مشاوره در انجمن اولیاومریبان توسط مربیان برای اولیای که تجربه منفی در دوران تحصیل خود داشته اند	ارائه مشاوره به اولیای که تجربه های تحصیلی منفی در زمان تحصیل خود داشته اند
	برقراری ارتباط مستمر، شفاف و دقیقی بین اولیاومریبان در جلسه های انجمن اولیاومریبان؛ قدردانی از مشارکت اولیا در امور آموزشی
استفاده از مشاوران مدرسه برای افزایش انگیزه اولیا در مشارکت در امور آموزشی با تعیین اهداف واقع پردازانه و معقول، ارتقا اعتماد به نفس در اولیا، مدیریت زمان	استفاده از مشاوران مدرسه برای افزایش انگیزه اولیا در مشارکت در امور آموزشی با تعیین اهداف واقع پردازانه و معقول، ارتقا اعتماد به نفس در اولیا، مدیریت زمان

۱-۱. آگاهی دادن به اولیا از فواید مشارکت در امور آموزشی

در رابطه با چالش ناآگاهی اولیا از فواید مشارکت در امور آموزشی می توان این راهکار را داد که مربیان در جلسات انجمن اولیاومریبان سعی در آگاهی بخشی به والدین از فواید مشارکت آنان در امور آموزشی جهت بهبود تعلیم و تربیت فرزندان خود نمایند. همچنین اقدام به برقراری ارتباط دوسویه مربیان با اولیا نمود که آنان آگاهی مطلوبی در رابطه با اهمیت نقش خودشان در امور آموزشی فرزندان خود در مدرسه پیدا کنند. مربیان با شناخت خصوصیات اجتماعی، مذهبی، اخلاقی و فرهنگی جامعه و خانواده در جلب مشارکت اولیا، با شرکت دادن اولیا در وظایف، مسئولیت ها و عملیات، باید تلاش کند که در آنان احساس تعلق و مؤثر بودن در مشارکت در امور آموزشی به وجود آورد (مصاحبه شونده شماره ۱، مربی).

۱-۲. توجه مربیان به فواید مشارکت اولیا

در رابطه با چالش کم توجهی اولیا از فواید مشارکت در امور آموزشی، می توان این راهکار را ارائه داد که انجمن اولیاومریبان در جلسات مشارکتی با اولیاومریبان، همیاری معلمان و اولیا در امور آموزشی را مورد توجه قرار دهند. معلمان باید اجازه داشته باشند در ساعاتی خارج از ساعات مدرسه و البته با روش تدریس معلم به آموزش برخی از دروس بر اساس تخصص اولیا به دانش آموزان اقدام نمایند. در این جلسات مربیان بایستی شیوه های مشارکت اولیا در امور آموزشی را شناسایی نمایند، و در برنامه های آموزشی خود، به این شیوه ها توجه کنند. برای افزایش شفافیت و اطمینان به اولیا در امور آموزشی، اطلاعات مربوط به فرایند عملکرد تحصیلی دانش آموزان به اولیا ارائه شود، و آن ها را در تصمیم گیری های مربوط به امور آموزشی فرزندانشان همراهی کنند (مصاحبه شونده شماره ۴، اولیا).

۱-۳. آشناکردن مربیان به شیوه های جلب مشارکت اولیا

در رابطه با چالش آشنا نبودن اولیا از فواید مشارکت در امور آموزشی و بهبود این توجه می توان این راهکار را ارائه داد که مربیان در دوره های پیش و حین خدمت با شیوه های تسهیل مشارکت اولیا در امور آموزشی، آشنا شوند. مشارکت والدین در امور آموزشی می تواند به آنان کمک

کند تا بهتر بفهمند که چگونه می‌توانند فرایند یادگیری فرزندان را در خانه پشتیبانی کنند. این امر می‌تواند شامل کمک به فرزندان برای انجام تکالیف در خانه، پشتیبانی از فرایند یادگیری و تکرار مطالب، و تشویق به خواندن و نوشتن باشد (مصاحبه‌شونده شماره ۸، اولیا).

۱-۴. آشناکردن با شیوه‌های اختصاص دادن وقت کافی جهت مشارکت اولیا

در رابطه با چالش اختصاص ندادن وقت کافی در مشارکت اولیا در امور آموزشی، می‌توان این راهکار را ارائه داد که مربیان در جلسات انجمن اولیاومربیان به اهمیت نقش مؤثر اولیا در مشارکت در امور آموزشی توضیحاتی به اولیا بدهند. و به آنان این نوید را دهند که اولیا می‌توانند با برنامه‌ریزی مناسب و تقسیم زمان در امور آموزشی مشارکت لازم و کافی را داشته باشند. اولیا می‌توانند در خانه با مدیریت زمان بهینه در ساعت‌هایی که در منزل هستند، به بررسی موضوعات مرتبط به تحصیل فرزند خود بپردازند، و با هماهنگی با مربیان در انجام تکالیف درسی به فرزندان خود کمک کنند. اولیا می‌توانند در زمان‌هایی خارج از ساعت کاری خود با هماهنگی انجمن اولیاومربیان در امور آموزشی مانند، آموزش با استفاده از وسایل کمک‌آموزشی، ساخت وسایل کمک‌آموزشی برای دانش‌آموزان مشارکت داشته باشند (مصاحبه‌شونده شماره ۱۲، مربی).

۱-۵. بالا بردن مسئولیت‌پذیری

در مواجهه با چالش عدم مسئولیت‌پذیری اولیا جهت مشارکت در امور آموزشی، می‌توان به اولیا شیوه‌های برنامه‌ریزی و مدیریت زمان را آموزش داد. مربیان می‌توانند در جلسات انجمن اولیاومربیان اقدام به برگزاری دوره‌های تقویت عزت‌نفس، کاهش اهمال‌کاری، افزایش خودآگاهی، بهبود روابط با دیگران، اولویت‌بندی فعالیت‌های روزمره زندگی جهت افزایش حس مسئولیت‌پذیری در اولیا نمایند (مصاحبه‌شونده شماره ۱۵، مربی).

۱-۶. استفاده از اولیا متخصص جهت مشارکت

در مواجهه با چالش عدم تخصص اولیا در مشارکت در امور آموزشی، می‌توان این راهکار را ارائه داد که از والدینی که تخصص کافی در رابطه با امور آموزشی دارند استفاده نمود. برای این منظور مربیان بایستی در جلسه‌های انجمن اولیاومربیان با تشکیل گروه‌های مشارکت اولیا، از والدینی که در امور آموزشی دوره تحصیلی ابتدایی از تخصص کافی برخوردار دارند جهت مشارکت در امور آموزشی استفاده نمایند. والدین می‌توانند به مدرسه در امور آموزشی کمک کنند تا در برنامه‌ریزی و اجرای فعالیت‌های آموزشی خارج از کلاس، همچون گردش‌های آموزشی، نقش فعال داشته باشند. این فعالیت‌ها می‌توانند محیط یادگیری را برای دانش‌آموزان جذاب‌تر کنند (مصاحبه‌شونده شماره ۱۸، مربی).

۱-۷. آگاهی‌بخشی به اولیا در رابطه با فواید مشارکت

در رابطه با چالش عدم آگاهی اولیا در مشارکت در امور آموزشی، می‌توان این راهکار را داد که مربیان در جلسات انجمن اولیاومربیان، به گزارش عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان بپردازند تا اولیا به نقش مؤثر خود در امور آموزشی دانش‌آموزان آگاه شوند. همچنین اولیا در این جلسات می‌توانند از بودجه‌بندی آموزشی دروس، آگاه شوند تا با توجه به این بودجه‌بندی تحصیلی به مشارکت در امور آموزشی بپردازند (مصاحبه‌شونده شماره ۲۰، مربی).

۱-۸. استفاده از اولیا با سطح تحصیلات مناسب

در رابطه با چالش پایین بودن سطح تحصیلات اولیا در مشارکت در امور آموزشی، می‌توان این راهکار را داد که مربیان می‌توانند در جلساتی که در انجمن اولیاومربیان برگزار می‌شود با تشکیل گروه‌های مشارکتی و استفاده از اولیایی که از سطح تحصیلات مناسبی برخوردار هستند با معرفی کتاب‌های کمک‌آموزشی به اولیا در مشارکت آنان در پیگیری تکالیف درسی فرزندان خود در محیط خانه کمک نمایند (مصاحبه‌شونده شماره ۲۲، مربی).

۱-۹. ارائه مشاوره به اولیای با تجربه‌های تحصیلی منفی

مربیان با کمک مشاوران متخصص مدرسه می‌توانند برای اولیایی که در زمان تحصیل خود، تجربه‌های منفی داشته‌اند، جلساتی برگزار کنند، و با ایجاد یک فضای صمیمی، نقش مؤثر مشارکت اولیا در پیشرفت تحصیلی فرزندان را بازگو نمایند. مشاوران مدرسه می‌توانند این اطمینان را به اولیا بدهند که این مشارکت در آینده فرزندان را خیلی مؤثر است، و راه‌های مشارکت در امور آموزشی را به آنان آموزش دهند (مصاحبه‌شونده شماره ۲۵، اولیا).

۱-۱۰. انگیزه‌بخشی

قدردانی از مشارکت اولیا در امور آموزشی، انگیزه‌ی آنها را برای ادامه‌ی مشارکت افزایش می‌دهد. برگزاری جلسات آموزشی برای والدین، ایجاد برنامه‌های متنوع و جذاب برای مشارکت والدین در امور آموزشی، ایجاد فضای صمیمی بین والدین و مدرسه، ایجاد شفافیت در عملکرد مدرسه، توافق و همدلی در مورد روش‌های آموزشی، ایجاد کانال‌های مناسب برای ارتباط بین والدین و مدرسه، در این راستا با کارگیری این راهکارها می‌توان گام‌های مؤثری در مشارکت اولیا در امور آموزشی جهت ارتقای کیفیت آموزش دانش‌آموزان برداشت (مصاحبه‌شونده شماره ۲۸، مربی).

مضمون فراگیر دوم - شناسایی راهکارهای مشارکت مؤثر اولیا در امور فرهنگی مدارس ابتدایی

اولیا در نهاد خانواده به عنوان یک نهاد اجتماعی ضامن سلامت، سعادت و پیشرفت اجتماع هستند. به بیان دیگر اولیا بنیان‌گذار اصلی شخصیت کودک به شمار می‌روند. خانواده نخستین تعلیم‌وتربیت‌دهنده، و آموزشگاه هر اجتماع است. از طرفی اولیای تعلیم‌وتربیت و امور فرهنگی هستند. چنانچه اولیا در امور فرهنگی مشارکت فعالانه‌ای داشته باشند، حاصل این مشارکت، نسلی تربیت شده و آماده‌ی خدمت به آینده‌ی کشور می‌شود؛ بنابراین نقش مشارکت خانواده در امور فرهنگی در مدارس بسیار مهم تلقی شده است (مؤمنیان، ابوطالبی، و نوروزی، ۱۳۹۵). در رابطه با راهکارهای مشارکت مؤثر اولیا در امور فرهنگی، مضمون فراگیر اول پژوهش انجام شده، شناسایی راهکارهای مشارکت مؤثر اولیا در امور فرهنگی مدارس ابتدایی است. این مضمون دارای ده مضمون سازمان‌دهنده به شرح ذیل است:

جدول ۲. استخراج مضمون فراگیر و مضمون‌های سازمان‌دهنده از کدهای باز در رابطه با راهکارهای مشارکت اولیا در امور فرهنگی

کدهای باز	مضمون‌های سازمان‌دهنده	مضمون فراگیر
آگاهی‌بخشی مربیان در انجمن اولیاومریمان به اولیا در رابطه با فواید مشارکت در امور فرهنگی؛ برقراری ارتباط دوسویه و حسنه مربیان با اولیا، حمایت از برنامه‌های فرهنگی اولیا	آگاهی‌بخشی به اولیا از فواید مشارکت در امور فرهنگی	راهکارهای مشارکت مؤثر اولیا در امور فرهنگی مدارس ابتدایی
آگاهی‌بخشی به اولیا در رابطه با مسابقات فرهنگی		
آگاهسازی اولیا از ضرورت و مزایای مشارکت آن‌ها در امور فرهنگی		
توجه‌کردن مربیان به مشارکت اولیا در امور فرهنگی در جلسات مشارکتی انجمن اولیاومریمان	توجه مربیان به فواید مشارکت اولیا در امور فرهنگی	
توجه‌کردن و ارزش قائل‌شدن مربیان برای مشارکت و هم‌فکری اولیا در امور فرهنگی و برگزاری کارگاه‌های فرهنگی مرتبط در این زمینه		
توجه مربیان در جلسات انجمن اولیاومریمان به نقش مؤثر مشارکت والدین در امور فرهنگی از قبیل برگزاری مسابقات فرهنگی		
آشناکردن مربیان در دوره‌های پیش از خدمت و حین خدمت با شیوه‌های جلب مشارکت اولیا در امور فرهنگی	آشناکردن مربیان به شیوه‌های جلب مشارکت اولیا در امور فرهنگی	
شرکت مربیان و اولیا در جلسات هم‌اندیشی در رابطه با مشارکت اولیا در امور فرهنگی		
افزایش ارتباط مستمر بین اولیاومریمان و هدفمند نمودن جلسات انجمن اولیاومریمان جهت آسان‌سازی شیوه‌های جذب مشارکت اولیا در امور فرهنگی؛ برگزاری جلسات مشترک بین اولیاومریمان به منظور ایجاد شفافیت در ارائه مشکلات دانش‌آموزان در امور فرهنگی		
دادن توضیحات توسط مربیان به اولیا در رابطه با برنامه‌ریزی مناسب و مدیریت زمان بهینه در رابطه با مشارکت امور فرهنگی اولیا	آشناکردن با شیوه‌های اختصاص‌دادن وقت کافی جهت مشارکت اولیا در امور فرهنگی	
آموزش شیوه‌های برنامه‌ریزی و مدیریت زمان در جهت بهبود مسئولیت‌پذیری اولیا جهت مشارکت در امور فرهنگی، برگزاری دوره‌های تقویت عزت‌نفس، کاهش اهمال‌کاری، افزایش خودآگاهی، بهبود روابط با دیگران، اولویت‌بندی فعالیت‌های روزمره زندگی جهت افزایش حس مسئولیت‌پذیری در اولیا	آشناکردن اولیا با شیوه‌های بهبود مسئولیت‌پذیری جهت مشارکت در امور فرهنگی	
تشکیل کارگروه مشارکت اولیا در امور فرهنگی و اقدام به تدوین برنامه‌های سودمند در رابطه با امور فرهنگی	استفاده از اولیا متخصص جهت مشارکت در امور فرهنگی	
بررسی گزارش امور فرهنگی دانش‌آموزان در جلسات اولیاومریمان؛ شناخت و قدردانی از تلاش‌های والدین شرکت‌کننده در امور فرهنگی برای حفظ مشارکت آن‌ها	آگاهی‌بخشی به اولیا در رابطه با فواید مشارکت در امور آموزشی	
تشکیل جلسات پیگیری و ارزیابی امور فرهنگی دانش‌آموزان در انجمن اولیاومریمان		
تشکیل کارگروه‌های مشارکتی جهت شناسایی اولیا متخصص در امور فرهنگی، برگزاری بازدیدهای فرهنگی و فرهنگ کتاب‌خوانی توسط اولیا متخصص در این زمینه	استفاده از اولیا با سطح تحصیلات مناسب جهت مشارکت در امور فرهنگی	

		تشکیل کارگروه مشارکتی برای برگزاری جلسات آموزشی برای والدین برای ارائه اطلاعات لازم در مورد اهمیت و ضرورت مشارکت فرهنگی و آشناسکردن والدین با نحوه صحیح مشارکت و فرهنگی و فعالیت‌های مناسب از قبیل بازدید از کتابخانه‌ها، مکان‌های فرهنگی
	مشاوره‌دادن به اولیایی که تجربه‌های تحصیلی منفی در زمان تحصیل خود داشته‌اند، جهت مشارکت در امور فرهنگی	برگزاری جلسه‌ای مشاوره در انجمن اولیاءومریان توسط مربیان برای اولیایی که تجربه منفی در دوران تحصیل خود داشته‌اند
	آشناسکردن اولیا با شیوه‌های بهبود انگیزه کافی جهت مشارکت در امور فرهنگی	برقراری ارتباط مستمر، شفاف و دقیقی بین اولیاءومریان در جلسه‌های انجمن اولیاءومریان؛ قدردانی از مشارکت اولیا در امور فرهنگی استفاده از مشاوران مدرسه برای افزایش انگیزه اولیا در مشارکت در امور فرهنگی با تعیین اهداف واقع پردازانه و معقول، ارتقا اعتمادبه‌نفس در اولیا، مدیریت زمان

۱-۲. آگاهی بخشی به اولیا نسبت به فواید مشارکت در امور فرهنگی

در رابطه با چالش ناآگاهی اولیا از فواید مشارکت در امور فرهنگی می‌توان این راهکار را داد که مربیان در جلسات انجمن اولیاءومریان سعی در آگاهی بخشی به والدین برای فواید مشارکت آنان در امور فرهنگی جهت بهبود تعلیم و تربیت فرزندان خود نمایند. همچنین اقدام به برقراری ارتباط دوسویه والدین با مربیان نمود که اولیا آگاهی مطلوبی در رابطه با فواید نقش خودشان در امور مرتبط با تعلیم و تربیت مهارت‌های فرهنگی فرزندان خود در مدرسه پیدا کنند که می‌تواند نقش بسزایی بر رابطه مثبت دانش‌آموزان با معلم و ارتقا تربیت مهارت‌های فرهنگی دانش‌آموزان داشته باشد؛ بنابراین، مشارکت نمودن اولیا می‌تواند رفتار دانش‌آموز، توانایی اجتماعی و به‌صورت کلی ارتباط با اجتماع را بهبود بخشد. در برنامه‌های فرهنگی و هنری در سطح جامعه مشارکت مطلوبی داشته باشند که در این رابطه می‌توان به مواردی از قبیل: ترویج فرهنگ مطالعه، عضویت گروهی دانش‌آموزان در کتابخانه‌های عمومی شهر محل تحصیل، حضور اولیا در برنامه‌های فرهنگی و هنری و حمایت آنان از فعالان فرهنگی، اشاره کرد (مصاحبه‌شونده شماره ۱، مربی). پیشنهاد می‌شود، در جلسات انجمن اولیاءومریان به اهمیت برگزاری مسابقات فرهنگی در امور فرهنگی مثل نقاشی‌ها، و نوشته‌هایی با محتوی زندگی پیامبر اکرم (ص) و امامان معصوم (ع)، و همچنین نقاشی‌ها و نوشته‌هایی در رابطه با اهمیت خرید کالای ایرانی در راستای رونق تولیدکنندگان ایرانی، مشارکت در به سازی و زیباسازی فضای فرهنگی مدرسه، مشارکت در تهیه وسایل فرهنگی برای حضور در مسابقات فرهنگی دانش‌آموزی انجام شوند؛ حال که اولیا به این امور فرهنگی آگاه باشند، می‌توانند در برگزاری این قبیل از مسابقات مشارکت نمایند. حضور اولیا در مدرسه و ارتباط برقرارکردن آنان با مربیان موجب به‌وجودآمدن فرصت‌هایی جهت بهبود امور فرهنگی، و تعلیم و تربیت مطلوب‌تر دانش‌آموزان می‌شود (مصاحبه‌شونده شماره ۲، مربی). پیشنهاد می‌شود در جلسات انجمن اولیاءومریان به نقش ارزشمند اجرای سرود ملی جهت حس غرور و مهین‌پرستی دانش‌آموزان اشاره کرد، و اولیا در ساعات غیر از درسی اقدام به آموزش سرود ملی به دانش‌آموزان نمایند تا در برگزاری جشن‌ها دانش‌آموزان اقدام به اجرای سرود ملی نمایند. حضور متخصصان روان‌شناسی، تربیتی و اجتماعی می‌تواند به حل مشکلات و ارتقای سطح آگاهی والدین و مربیان کمک کند. مشارکت فعال اولیا در امور آموزشی و فرهنگی مدارس، نقشی کلیدی در ارتقای کیفیت آموزش و پرورش فرزندان ایفا می‌کند. برای جلب مشارکت فعال اولیا، آگاه‌سازی آنها از ضرورت و مزایای این امر، گامی اساسی است. در ابتدای سال تحصیلی، جلساتی با اولیا برگزار و ضرورت، و مزایای مشارکت آن‌ها تشریح شود. تهیه و توزیع بروشور در رابطه با اهمیت نقش مؤثر اولیا در مشارکت در امور فرهنگی با حضور متخصصان، کارگاه‌های آموزشی در مورد موضوعات تربیتی و آموزشی برای اولیا برگزار شود. با استفاده از این راهکارها می‌توان اولیا را از ضرورت و مزایای مشارکت در امور فرهنگی مدارس آگاه کرد، و زمینه را برای جلب مشارکت فعال آنها فراهم نمود (مصاحبه‌شونده شماره ۳، مربی).

۲-۲. توجه کردن مربیان به فواید مشارکت اولیا در امور فرهنگی

در رابطه با چالش کم‌توجهی اولیا از فواید مشارکت در امور فرهنگی و بهبود توجه مربیان به فواید مشارکت فعالانه والدین در امور فرهنگی می‌توان این راهکار را داد که انجمن اولیاءومریان در جلسات مشارکتی با اولیاءومریان به همیاری معلمان با مشارکت اولیا در امور فرهنگی را موردتوجه قرار دهند. اولیا خواستار مشارکت در امور فرهنگی چون: آموزش تلاوت قرآن به دانش‌آموزان هستند که گاهی حتی با وجود تخصص برخی از اولیا در امور مذهبی، با بی‌توجهی و مخالفت معلمان مواجه می‌گردد، لذا پیشنهاد می‌گردد، در انجمن اولیاءومریان به نقش مؤثر مشارکت والدین در امور فرهنگی چون: آموزش تلاوت قرآن اشاره شود، و مربیان به اولیا این اجازه را بدهند که در ساعاتی غیر از ساعت درسی در مدرسه اقدام به برگزاری تلاوت قرآن نمایند تا دانش‌آموزان در صبحگاه مدرسه با همکاری اولیا به تلاوت قرآن کریم اقدام نمایند. در این جلسات مربیان بایستی شیوه‌های مشارکت اولیا در امور فرهنگی را شناسایی نمایند، و در برنامه‌های فرهنگی خود، به این شیوه‌ها توجه کنند به نظر می‌رسد که مدرسی که از این مشارکت استفاده نمی‌کنند برخوردار هستند (مصاحبه‌کننده شماره ۴، اولیا). بعضی مواقع بی‌توجهی مربیان به فواید مشارکت اولیا در امور فرهنگی، سبب کاهش ارتباط مؤثر در مشارکت اولیاءومریان می‌گردد، و مربیان به علت بی‌توجهی به مشارکت اولیا تمایل زیادی به مشارکت اولیا در امور فرهنگی ندارند که بایستی این شکاف در شناخت فواید مشارکت اولیا در جلسه‌های مستمر در طول سال تحصیلی که توسط انجمن اولیاءومریان برگزار می‌گردد، از بین رود. والدین در جلساتی کوتاه در رابطه با شغل خود توضیحاتی به دانش‌آموزان بدهند، و اقدام به پاسخگویی به سؤال‌های احتمالی دانش‌آموزان کنند، این موضوع می‌تواند در

انتخاب شغل در آینده به دانش آموزان کمک نماید. همچنین والدینی که ورزشکار هستند در ورزش صبحگاهی شرکت کنند و به گسترش فرهنگ ورزش در صبحگاه مدارس کمک کنند (مصاحبه‌شونده شماره ۵، اولیا). در رابطه با چالش کم‌توجهی اولیا از فواید مشارکت در امور فرهنگی و بهبود توجه مربیان به فواید مشارکت فعالانه والدین در امور فرهنگی می‌توان این راهکار را داد که در انجمن اولیاومربیان در جلسات هم‌اندیشی مربیان و اولیا به نقش مؤثر مشارکت والدین در امور فرهنگی از قبیل برگزاری مسابقات مذهبی اشاره شود، و مربیان به اولیا این اجازه را بدهند که در مناسبت‌های مذهبی مبادرت به برگزاری مسابقات مذهبی نمایند و حتی خود اولیا اقدام به تهیه جایزه ارزنده به دانش‌آموزان نمایند. پیوند و ارتباط مستمر اولیاومربیان در امور فرهنگی، آن‌ها را در بهترین انتخاب شیوه‌ها و راهکارها، در فراهم کردن احتیاجات و در برطرف کردن معضلات در حوزه فرهنگی مرتبط به دانش‌آموزان کمک می‌کند (مصاحبه‌شونده شماره ۶، اولیا). در انجمن اولیاومربیان به نقش ارزشمند مشارکت والدین در برگزاری مسابقات مذهبی در مناسبات مذهبی و ملی، مسابقات ورزشی و همچنین روزنامه‌دیواری اشاره کرد، و معلمان و دیگر کادر مدرسه از قبیل مدیر و معاون مدرسه به مشارکت اولیا در امور فرهنگی توجه کافی و لازم شود و به اولیا این اجازه را بدهند که در مناسبت‌های مذهبی و ملی مبادرت به برگزاری مسابقات مذهبی، ملی و ورزشی نمایند، و اقدام به تهیه روزنامه‌دیواری توسط دانش‌آموزان را مشارکت اولیا اقدام کنند (مصاحبه‌شونده شماره ۷، اولیا).

۲-۳. آشناکردن مربیان به شیوه‌های جلب مشارکت اولیا در امور فرهنگی

در رابطه با چالش آشنا نبودن اولیا از فواید مشارکت در امور فرهنگی و بهبود این توجه می‌توان این راهکار را داد که مربیان در دوره‌های پیش از خدمت، و همچنین دوره‌های حین خدمت با شیوه‌های تسهیل مشارکت اولیا در امور فرهنگی، آشنا شوند، و این دوره‌های کاربردی را آموزش ببینند. همچنین در جلسات انجمن اولیاومربیان با هم‌فکری مربیان و اولیا نسبت به اتخاذ شیوه‌های کارآمد مشارکت اولیا در امور فرهنگی پی ببرند، و این شیوه‌های مشارکت را در طول سال تحصیلی مربیان با مشارکت اولیا به نحو احسن انجام دهند. مشارکت والدین در امور فرهنگی می‌تواند بهبود روابط میان والدین و مربیان را به همراه داشته باشد. این امر می‌تواند به والدین کمک کند تا بهتر بفهمند که چگونه می‌توانند به امور فرهنگی فرزندانشان کمک کنند، و همچنین به مربیان کمک می‌کند تا نیازها و نگرانی‌های والدین را بهتر بفهمند (مصاحبه‌کننده شماره ۸، اولیا). پیشنهاد می‌شود به مربیان در دوره‌های پیش از خدمت، و حین خدمت با راهکارهای تسهیل زاده، مشارکت اولیا در امور فرهنگی، آموزش داده شود. همچنین در جلساتی در انجمن اولیاومربیان به نقش ارزشمند مشارکت والدین و شیوه‌های تسهیل این مشارکت در برگزاری اموری فرهنگی چون اجرای ورزش صبحگاهی هر روز توسط یک دانش‌آموز، اجرای سرود همگانی توسط همه دانش‌آموزان، و تلاوت قرآن کریم توسط یکی از دانش‌آموزان، پرداخته شود، و مربیان و معلمان به اولیا اجازه این مشارکت در امور فرهنگی را دهند. (مصاحبه‌کننده شماره ۹، اولیا). در انجمن اولیاومربیان به نقش مؤثر مشارکت والدین در برگزاری تلاوت قرآن کریم و ترجمه آیات در مراسم‌های مذهبی و همچنین مراسم صبحگاه جهت تربیت دانش‌آموزان در امور فرهنگی اشاره شود، و معلمان به اولیا این اجازه را بدهند که در مناسبت‌های مذهبی مبادرت به برگزاری جلسات تلاوت قرآن کریم و ترجمه چند آیه نمایند. در این جلسات با هم‌فکری مربیان و اولیا به نظر واحد در رابطه با شیوه‌های جذب مشارکت اولیا در امور فرهنگی پرداخته شود. همچنین برای تضمین مشارکت مؤثر اولیا در امور فرهنگی، برنامه‌های مشارکت آنان در امور فرهنگی مدارس ابتدایی تدوین شود. این برنامه‌ها باید شامل فعالیت‌هایی مانند حضور در جلسات مدیریت، برگزاری رویدادهای فرهنگی و هنری، برگزاری کارگاه‌های فرهنگی و شرکت در فعالیت‌های خیریه باشد (مصاحبه‌کننده شماره ۱۰، اولیا). در رابطه با راهکارهای آشناکردن مربیان به شیوه‌های جلب مشارکت اولیا در امور فرهنگی می‌توان به مواردی ازاین‌قبیل اشاره کرد: افزایش ارتباط مستمر بین اولیاومربیان و هدفمند نمودن جلسات انجمن اولیاومربیان جهت آسان‌سازی شیوه‌های جذب مشارکت اولیا در امور فرهنگی، برنامه‌ریزی اداره مدرسه با مشارکت واقعی اولیا در امور فرهنگی، برگزاری جلسات مشترک بین اولیاومربیان به‌منظور ایجاد شفافیت در ارائه مشکلات دانش‌آموزان در امور فرهنگی، تدوین برنامه زمان‌بندی جهت حضور اولیا در مدارس، و برگزاری جلسات مؤثر بین اولیاومربیان در امور فرهنگی، در راستای آشنایی معلمان در روش‌های آسان نمودن مشارکت اولیا در امور فرهنگی دانش‌آموزان، بودند (مصاحبه‌شونده شماره ۱۱، اولیا).

۲-۴. آشناکردن اولیا با شیوه‌های اختصاص‌دادن وقت کافی جهت مشارکت در امور فرهنگی

در رابطه با چالش اختصاص‌ندادن وقت کافی در مشارکت اولیا در امور فرهنگی، می‌توان این راهکار را داد که مربیان در جلسات انجمن اولیاومربیان به اهمیت نقش مؤثر اولیا در مشارکت در امور فرهنگی توضیحاتی به اولیا بدهند، و به اولیا امیدواری دهند که آن‌ها می‌توانند با برنامه‌ریزی مناسب و تقسیم زمان در امور فرهنگی، مشارکت لازم و کافی را داشته باشند. همچنین در امور فرهنگی اولیا می‌توانند با اختصاص وقت کافی در ایجاد هماهنگی بین فعالیت‌های مربیان و خودشان، همکاری داشته باشند؛ اولیا در جلسات مشترک با معلمان برای بهبود امور فرهنگی، مشارکت فعالانه‌ای داشته باشند. با این راهکارهای اولیا با شیوه‌های اختصاص‌دادن زمان به مشارکت در امور فرهنگی آموزش می‌بینند. اولیا می‌توانند در زمان‌هایی خارج از ساعت کاری خود با هماهنگی انجمن اولیاومربیان در امور فرهنگی مانند بازدیدهای گروهی از اماکن فرهنگی، هنری، مشارکت فعالانه داشته باشند، و در مناسبت‌های ملی و مذهبی، در برگزاری مسابقات فرهنگی مشارکت کنند. همچنین اولیا می‌توانند در برگزاری هرچه باشکوه‌تر مراسم بزرگداشت مقام معلم شرکت کنند، و فرهنگ روز معلم را بهبود بخشند و نیز اولیا می‌توانند در تهیه هدایا و جایزه برای تشویق و ترغیب دانش‌آموزان در مسابقات علمی و فرهنگی همکاری مطلوبی داشته باشند (مصاحبه‌شونده شماره ۱۲، مربی). پیشنهاد می‌شود که مربیان در آغاز سال تحصیلی و همچنین در جلسه‌های مستمر ماهانه به کارآمدی مشارکت آنان در امور فرهنگی بپردازند، و بر این موضوع تأکید داشته باشند که مشارکت اولیا در امور فرهنگی می‌تواند سبب بهبود عملکرد تحصیلی و همچنین رشد شخصیت دانش‌آموزان گردد. در این رابطه مربیان می‌توانند به اولیا مدیریت زمان و برنامه‌ریزی کردن را آموزش دهند تا بتوانند در کنار اشتغال و انجام کارهای روزمره خود به مشارکت در امور فرهنگی بپردازند. اولیا می‌توانند مساعدت لازم را در شناسایی نیازهای آموزشی

دانش‌آموزان داشته باشند. اولیا می‌توانند برای مشارکت در امور فرهنگی، در بازدید از کتابخانه‌ها، مراکز فرهنگی با مربیان همکاری لازم داشته باشند. همچنین در برگزاری مراسم مذهبی و تشویق دانش‌آموزان به انجام فرایض دینی همکاری لازم را داشته باشند. اولیا همکاری لازم را در استفاده از مراکز فرهنگی، تربیتی موجود در جامعه را داشته باشند، و مساعدت مناسب را در انتقال صحیح فرهنگی، دینی و ملی به دانش‌آموزان داشته باشند (مصاحبه‌شونده شماره ۱۳، مربی). اولیا می‌توانند با همکاری مربیان به تشکیل کانون‌های فرهنگی توسط دانش‌آموزان بپردازند، و آنان را با شیوه‌های اختصاص دادن وقت کافی در مشارکت به شرکت فعالانه در این کانون‌های فرهنگی، ترغیب نمایند. همچنین در محول کردن اجرای مراسم فرهنگی با مربیان مذهبی به دانش‌آموزان مشارکت فعالانه‌ای داشته باشند. اولیا می‌توانند برای مشارکت در امور فرهنگی، در بازدید از کتابخانه‌ها، مراکز فرهنگی با مربیان همکاری لازم داشته باشند. همچنین در برگزاری مراسم مذهبی و تشویق دانش‌آموزان به انجام فرایض دینی همکاری لازم را داشته باشند. همچنین اولیا می‌توانند در مناسبت‌های ملی و مذهبی به برگزاری مسابقات فرهنگی، مشارکت داشته باشند (مصاحبه‌شونده شماره ۱۴، مربی).

۲-۵. آشناتر کردن اولیا با شیوه‌های بهبود مسئولیت‌پذیری جهت مشارکت در امور فرهنگی

در رابطه با چالش عدم مسئولیت‌پذیری بودن اولیا در مشارکت در امور آموزشی، می‌توان این راهکار را داد که به اولیا شیوه‌های برنامه‌ریزی و مدیریت زمان را آموزش داد که آنان بتوانند در کنار فعالیت‌های شغلی، خانوادگی و شخصی بتوانند در ساعاتی که فرصت کافی دارند به مشارکت در امور فرهنگی در رابطه با فرزندان خود و دیگر دانش‌آموزان در مدرسه بپردازند. برخی از اولیا به دلیل مسئولیت‌پذیری نبودن، شناخت کافی از اهداف آموزشی و فرهنگی تعلیم و تربیت ندارند که بایستی با بهبود مهارت مسئولیت‌پذیری‌شان نسبت به اهداف فرهنگی دانش‌آموزان مشارکت مطلوبی داشته باشند. اولاً زهمه ناآگاه بودن اولیا از مشارکتشان در مدرسه به علت عدم مسئولیت‌پذیری است؛ اولیا به علت بی‌مسئولیتی‌شان یک نگرش سطحی به مشارکت در مدرسه دارند، و اطلاع کافی ندارند که چقدر همکاری آن‌ها می‌تواند برای فرزندشان، و حتی مدرسه مؤثر باشد. بایستی در جلسات اولیاومربان به راهکارهای افزایش مسئولیت‌پذیری از قبیل: افزایش مهارت عزت‌نفس، افزایش خودآگاهی، بهبود روابط با دیگر اولیاومربان، مدیریت زمان جهت برنامه‌ریزی برای مشارکت در امور فرهنگی، پرداخت که با بهبود مسئولیت‌پذیری اولیا سبب افزایش مشارکت آنان در امور فرهنگی گردد (مصاحبه‌کننده شماره ۱۵، مربی). اولیا می‌توانند با ارتقا مهارت مسئولیت‌پذیری به مشارکت در امور فرهنگی در برگزاری مسابقات فرهنگی، مذهبی، کتاب‌خوانی که سبب ایجاد رشد و شکوفایی دانش‌آموزان می‌شوند، بپردازند، برای افزایش مهارت مسئولیت‌پذیری اولیا، بایستی مربیان و مشاوران مدرسه در جلسات انجمن اولیاومربان، به آموزش راهکارهایی نظیر: تعیین انتظارات، کمک به تعیین اهداف، آموزش مدیریت زمان و اهمیت مسئولیت‌پذیری در مشارکت در امور فرهنگی پرداخت (مصاحبه‌شونده شماره ۱۶، مربی). پیشنهاد می‌شود که مربیان و مشاور مدرسه در جلساتی در انجمن اولیاومربان اولیا را نسبت به بی‌مسئولیتی خود در امور فرهنگی آگاه سازند و سعی کنند به اولیا آموزش مهارت مسئولیت‌پذیری دهند تا آنها متوجه بشوند در مقابل امور فرهنگی و تعلیم و تربیت فرزند خود بایستی مسئولیت‌پذیر باشند، و در امور فرهنگی مثلاً در برگزاری اردوهای فرهنگی و پرورشی و برگزاری مسابقات فرهنگی، و همچنین در جلسه‌های در نمازخانه مدرسه برای تربیت دینی، آموزش نماز و تلاوت قرآن در جهت بهبود تعلیم و تربیت و امور فرهنگی فرزندان خود مشارکت نمایند (مصاحبه‌شونده شماره ۱۷، مربی).

۲-۶. استفاده از اولیا متخصص جهت مشارکت در امور فرهنگی

در رابطه با چالش عدم تخصص اولیا در مشارکت در امور فرهنگی، می‌توان این راهکار را داد که از والدینی که تخصص کافی در رابطه با امور فرهنگی دارند استفاده نمود؛ برای این منظور مربیان بایستی در جلسه‌های انجمن اولیاومربان با تشکیل گروه‌های مشارکت اولیا، از والدینی که در امور فرهنگی دوره تحصیلی ابتدایی از تخصص کافی برخوردار دارند جهت مشارکت در امور فرهنگی استفاده نمایند. همچنین این کارگروه مشترک متخصص اقدام به تدوین برنامه‌های فرهنگی سودمند برای امور فرهنگی نماید، تا این کارگروه به برگزاری رویدادهای فرهنگی و هنری در رابطه با مشارکت در امور فرهنگی نماید. همچنین این کارگروه‌ها می‌توانند وظایفی مانند برنامه‌ریزی و سازماندهی رویدادهای فرهنگی، جمع‌آوری نظرات و پیشنهادهای اولیا و برنامه‌ریزی حمایت از فعالیت‌های فرهنگی مدرسه را بر عهده داشته باشند. مشارکت والدین متخصص در امور فرهنگی می‌تواند به بهبود کیفیت فرهنگی و تربیتی دانش‌آموزان کمک کند. والدین می‌توانند به مدرسه کمک کنند تا در برنامه‌ریزی و اجرای فعالیت‌های فرهنگی خارج از کلاس، همچون برگزاری رویدادهای فرهنگی و تربیتی، نقش فعال داشته باشند. این فعالیت‌ها می‌توانند محیط مدرسه را در امور فرهنگی برای دانش‌آموزان جذاب‌تر و دوست‌داشتنی‌تر کنند (مصاحبه‌کننده شماره ۱۸، مربی). پیشنهاد می‌شود معلمان در شروع سال تحصیلی در جلسه‌هایی به تخصص در رابطه با امور فرهنگی هر کدام از اولیا پی ببرند، و فقط در امور فرهنگی از اولیایی استفاده کنند که توانایی کافی را در این زمینه دارند، تا این مشارکت فعال سبب افزایش مشارکت اولیا در امور فرهنگی گردد. همچنین در این جلسات مربیان پی ببرند کدام اولیا در امور فرهنگی علاقه‌مند و تخصص دارد، کدام اولیا در امور پرورشی، کدام اولیا در تلاوت قرآن کریم و احکام دینی تخصص دارد که از اولیایی که توانایی لازم را در امور فرهنگی دارند برای مشارکت امور فرهنگی مطلوب استفاده کنند. ایجاد آمادگی برای مشارکت فکری اولیا در زمینه رفتار مناسب و هم سو با امور فرهنگی و تربیتی دانش‌آموزان در مدرسه (مصاحبه‌شونده شماره ۱۹، مربی).

۲-۷. آگاهی‌بخشی به اولیا در رابطه با فواید مشارکت در امور فرهنگی

در رابطه با چالش عدم آگاهی اولیا در مشارکت در امور فرهنگی، می‌توان این راهکار را داد که بایستی مربیان در جلسات انجمن اولیاومربان، اولیا را در رابطه با نقش مؤثر مشارکت آنان در امور فرهنگی آگاه کرد، در این راستا مربیان می‌توانند در انجمن اولیاومربان به گزارش امور فرهنگی و پرورشی دانش‌آموزان بپردازند تا اولیا به نقش مؤثر آنان بر امور فرهنگی دانش‌آموزان آگاه شوند. همچنین تشویق والدین به شرکت در گروه‌های مشارکت اولیا

که مربیان باید در جلسه‌های انجمن اولیاءمربیان، اطلاعات روشن و جامعی را در مورد مزایای مشارکت والدین در امور فرهنگی و فرصت‌های موجود برای شرکت در گروه‌های مشارکت والدین به آنها ارائه دهند، تا اولیا به آگاهی کافی در رابطه با نقش مؤثر مشارکت آنان در امور فرهنگی در جهت بهبود امور فرهنگی و پرورشی دانش‌آموزان، برسند. شناخت و قدردانی از تلاش‌های والدین شرکت‌کننده در امور فرهنگی برای حفظ مشارکت آنها بسیار مهم است. این می‌تواند شامل قدردانی از مشارکت آنها در خبرنگارهای مدرسه یا در رویدادهای فرهنگی مدرسه، تشکر شخصی از آنها یا ارائه گواهی‌های قدردانی باشد. این قدردانی از اولیا سبب آگاهی اولیا از نقش مؤثرشان در امور فرهنگی است (مصاحبه‌شونده شماره ۲۰، مربی). آگاهی داشتن اولیا از مشارکت فعال بایستی بتواند به امور فرهنگی دانش‌آموزان کمک بسزایی بکند. برخی از مربیان به دلایلی مانند تمایل به استقلال خودشان سعی می‌کنند که والدین به اهمیت مشارکت در امور فرهنگی، آگاهی لازم را نداشته باشند، و ندانند که مشارکت آنان می‌تواند سبب افزایش انگیزش فرزندان خود در امور فرهنگی و پرورشی می‌گردد، لذا بایستی مربیان در جلسه‌های انجمن اولیاءمربیان به نقش مؤثر اولیا در مشارکت در امور فرهنگی بپردازند، تا اولیا با آگاهی کامل در امور فرهنگی مشارکت فعالانه داشته باشند. یکی از راهکارهای مؤثر اولیا در امور فرهنگی، تشکیل جلسات پیگیری و ارزیابی امور آموزشی دانش‌آموزان در دوره‌های متفاوت که گروه‌های اولیاءمربیان می‌توانند تجربه‌ها و پیشرفت‌های خود را در زمینه امور فرهنگی و پرورشی دانش‌آموزان به اشتراک بگذارند. تمام این راهکارها وقتی کارآمد هستند که اولیا آگاهی مطلوب را از مفیدبودن مشارکت خود در امور فرهنگی داشته باشند که این امر با همکاری و همراهی مربیان امکان‌پذیر است (مصاحبه‌شونده شماره ۲۱، مربی).

۸-۲. استفاده از اولیا با سطح تحصیلات مناسب جهت مشارکت در امور فرهنگی

در رابطه با چالش پایین‌بودن سطح تحصیلات اولیا در مشارکت در امور فرهنگی، می‌توان این راهکار را داد که مربیان می‌توانند در جلساتی که در انجمن اولیاءمربیان برگزار می‌شود با تشکیل گروه‌های مشارکتی و استفاده از اولیایی که از سطح تحصیلات مناسبی برخوردار هستند، در امور فرهنگی مانند برگزاری بازدیدهای فرهنگی، گسترش فرهنگ کتابخوانی، مشارکت مفیدی داشته باشند (مصاحبه‌کننده شماره ۲۲، مربی). مربیان می‌توانند در جلسه‌های انجمن اولیاءمربیان از مشاوران متخصص استفاده کنند تا این آگاهی را به اولیایی که از تحصیلات پایینی برخوردارند بدهند که تحصیل فرزندان آنان نقش مؤثری در تعلیم و تربیت آنان دارند. استفاده از والدین با تحصیلات مناسب و تشکیل کارگروه مشارکتی برای برگزاری جلسات آموزشی برای والدین برای ارائه اطلاعات لازم در مورد اهمیت و ضرورت مشارکت فرهنگی و آشناکردن والدین با نحوه صحیح مشارکت و فرهنگی و فعالیت‌های مناسب از قبیل بازدید از کتابخانه‌ها، مکان‌های فرهنگی، از راهکار مؤثر در مشارکت اولیا در امور فرهنگی است (مصاحبه‌شونده شماره ۲۳، مربی). مربیان در جلسات انجمن اولیاءمربیان از اولیا با سطح تحصیلات مناسب جهت تشکیل گروه مشارکت در امور فرهنگی استفاده کنند، و اولیا با کمک والدینی که از سطح تحصیلات مطلوبی برخوردارند در امور فرهنگی مانند در برگزاری دوره‌های پرورشی، بازدید از کتابخانه‌ها جهت گسترش فرهنگ کتابخوانی مشارکت مناسبی داشته باشند. اولیا با سطح تحصیلات مرتبط بالا می‌توانند از طرق مختلف در تربیت فرزندان خویش مشارکت داشته باشند، از جمله کمک به شناخت خصوصیات روانی دانش‌آموزان، ارزیابی نمودن کاستی‌های فرهنگی و کمک به تدوین و اجرای برنامه‌های فرهنگی و همچنین یاری‌رسانی به شناسایی سبب رفتارها و اصلاح آنان است (مصاحبه‌شونده شماره ۲۴، مربی).

۹-۲. مشاوره‌دادن به اولیایی که تجربه‌های تحصیلی منفی در زمان تحصیل خود داشته‌اند، جهت مشارکت در امور فرهنگی

در رابطه با چالش تجربه‌های تحصیلی منفی اولیا در زمان تحصیل خود در مشارکت در امور فرهنگی، می‌توان این راهکار را داد که مربیان با کمک مشاوران متخصص مدرسه در انجمن اولیاءمربیان برای این‌گونه اولیا که در زمان تحصیل خود تجربه‌های منفی داشته‌اند، جلساتی برگزار کنند، و با ایجاد یک فضای صمیمی، نقش مؤثر مشارکت اولیا در تعلیم و تربیت و امور فرهنگی فرزندان‌شان را بگویند، و مشاوران مدرسه این اطمینان را به اولیا بدهند که این مشارکت در آینده فرزندان‌شان خیلی مؤثر است، و راه‌های مشارکت در امور فرهنگی را به آنان آموزش دهند، این موضوع سبب مشارکت اولیا در امور فرهنگی از قبیل: برگزاری مسابقات فرهنگی، بازدید از کتابخانه، انجام برنامه‌های فرهنگی صبحگاه، گردید. (مصاحبه‌شونده شماره ۲۵، مربی). انجمن اولیاءمربیان با همکاری مشاوران مدرسه جلساتی برای اولیایی که در زمان تحصیل دارای تجربه‌های منفی بودند، برگزار کنند، و با ایجاد یک فضای صمیمی، و گفتگوی دوسویه بین مربیان و اولیا، به شفاف‌سازی در عملکرد مدرسه بپردازند، و به نظرات و پیشنهادات والدین احترام بگذارند، و در این جلسات این آگاهی را به اولیا بدهند که در مدرسه هیچ‌گونه بی‌عدالتی فرهنگی و تربیتی وجود ندارد، و مشارکت اولیا در امور فرهنگی می‌تواند سبب ارتقا و کمک به کیفیت فرهنگی دانش‌آموزان شود، و آینده‌ای تحصیلی روشن برای دانش‌آموزان رقم زند، این راهکار سبب افزایش مشارکت اولیا در امور فرهنگی می‌گردد (مصاحبه‌شونده شماره ۲۶، مربی). پیشنهاد می‌شود که مربیان در جلسه‌های انجمن اولیاءمربیان با کمک مشاور مدرسه به والدینی که خود دچار تجربه‌های منفی در حین تحصیل خود شده بودند، دوره‌های آموزشی در مورد فواید مشارکت آنان در امور فرهنگی برگزار کنند، و به تشریح برنامه‌ها و فعالیت‌های مدرسه برای اولیا و جلب نظر آنها، و معرفی الگوهای موفق مشارکت اولیا در امور فرهنگی بپردازند. همچنین مربیان می‌توانند در جلسات انجمن اولیاءمربیان با ایجاد فضای گفتگوی صمیمی، و دلسوزانه بین اولیاءمربیان به اولیا این اعتماد را بدهند که مشارکت آنان در امور فرهنگی، باعث بهبود امور فرهنگی و تربیتی فرزندان‌شان می‌شود (مصاحبه‌شونده شماره ۲۷، مربی).

۱۰-۲. آشناکردن اولیا با شیوه‌های بهبود انگیزه کافی جهت مشارکت در امور فرهنگی

در رابطه با چالش نداشتن کافی اولیا در مشارکت در امور فرهنگی، می‌توان این راهکارها را داد که در جلسه‌های انجمن اولیاءمربیان، ارتباط مستمر، شفاف و دقیقی بین اولیاءمربیان برقرار گردد که این ارتباط سبب تقویت اعتماد و تعامل بین اولیاءمربیان می‌گردد. قدردانی از مشارکت اولیا در

امور فرهنگی، انگیزه‌ی آن‌ها را برای ادامه‌ی مشارکت در امور فرهنگی افزایش می‌دهد. ایجاد برنامه‌های متنوع و جذاب برای مشارکت والدین در امور فرهنگی، ایجاد فضای صمیمی بین والدین و مدرسه، ایجاد شفافیت در عملکرد مدرسه، توافق و همدلی در مورد روش‌های فرهنگی و تربیتی، بنابراین با به‌کارگیری این راهکارها می‌توان مشارکت اولیا در امور فرهنگی را آموزش داد (مصاحبه‌شونده شماره ۲۸، مربی). پیشنهاد می‌شود در شروع سال تحصیلی در جلساتی در انجمن اولیاومریدان و با دعوت از مشاوران متخصص مدرسه به افزایش انگیزه در اولیا برای مشارکت در امور فرهنگی پرداخته شود. در این جلسات مشاوران می‌توانند با تعیین اهداف واقع‌پردازانه و معقول و با استفاده از برنامه‌های متنوع و جذاب فرهنگی، مشارکت اولیا را جذب کرد، ارتقا اعتمادبه‌نفس در اولیا، رابطه صمیمی دوسویه بین اولیاومریدان، مدیریت وقت و تمرکز به نقش مؤثر مشارکت و همکاری اولیا در امور فرهنگی پرداخت (مصاحبه‌شونده شماره ۲۹، مربی). پیشنهاد می‌شود در طول سال تحصیلی در جلسات انجمن اولیاومریدان به‌صورت مستمر از مشاوران متخصص دعوت شود، و اقدام به برگزاری دوره‌های فرهنگی و تربیتی برای اولیا در رابطه با افزایش انگیزه در آنان برای مشارکت در امور فرهنگی شود. متخصصین مشاور در این جلسه‌ها تلاش کنند شور و اشتیاق را در اولیا جهت مشارکت در امور فرهنگی مهیا کنند، و باعث افزایش حس اعتمادبه‌نفس در آن‌ها گردند، و بتوانند نسبت به حفظ انگیزش اولیا به مشارکت در امور فرهنگی به‌صورت مستمر اقدام کنند؛ بنابراین معلمان به کمک متخصصین مشاور می‌توانند با ایجاد رابطه صمیمی دوطرفه میان اولیاومریدان، سبب افزایش انگیزه در اولیا برای مشارکت در امور فرهنگی گردند (مصاحبه‌شونده شماره ۳۰، مربی).

شبکه مضامین راهکارهای مشارکت مؤثر اولیا در امور آموزشی و فرهنگی مدارس ابتدایی

— آشناکردن اولیا با شیوه‌های بهبود انگیزه کافی جهت مشارکت در امور آموزشی — آگاهی‌بخشی به اولیا از فواید مشارکت در امور آموزشی — توجه مریدان به فواید مشارکت اولیا در امور آموزشی — آشناکردن مریدان به شیوه‌های جلب مشارکت اولیا در امور آموزشی — آشناکردن اولیا با شیوه‌های اختصاص‌دادن وقت کافی جهت مشارکت در امور آموزشی — آشناکردن اولیا با شیوه‌های بهبود مسئولیت‌پذیری جهت مشارکت در امور آموزشی — استفاده از اولیا متخصص جهت مشارکت در امور آموزشی — آگاهی‌بخشی به اولیا در رابطه با فواید مشارکت در امور آموزشی — استفاده از اولیا با سطح تحصیلات مناسب جهت مشارکت در امور آموزشی — مشاوره‌دادن به اولیایی که تجربه‌های تحصیلی منفی در زمان تحصیل خود داشته‌اند، جهت مشارکت در امور آموزشی	راهکارهای مشارکت مؤثر اولیا در امور آموزشی	راهکارهای مشارکت مؤثر اولیا در امور آموزشی و فرهنگی
— آشناکردن اولیا با شیوه‌های بهبود انگیزه کافی جهت مشارکت در امور فرهنگی — آگاهی‌بخشی به اولیا از فواید مشارکت در امور فرهنگی — توجه مریدان به فواید مشارکت اولیا در امور فرهنگی — آشناکردن مریدان به شیوه‌های جلب مشارکت اولیا در امور فرهنگی — آشناکردن اولیا با شیوه‌های اختصاص‌دادن وقت کافی جهت مشارکت در امور فرهنگی — آشناکردن اولیا با شیوه‌های بهبود مسئولیت‌پذیری جهت مشارکت در امور فرهنگی — استفاده از اولیا متخصص جهت مشارکت در امور فرهنگی — آگاهی‌بخشی به اولیا در رابطه با فواید مشارکت در امور فرهنگی — استفاده از اولیا با سطح تحصیلات مناسب جهت مشارکت در امور فرهنگی — مشاوره‌دادن به اولیایی که تجربه‌های تحصیلی منفی در زمان تحصیل خود داشته‌اند، جهت مشارکت در امور فرهنگی	راهکارهای مشارکت مؤثر اولیا در امور فرهنگی	

بحث و نتیجه گیری

والدین نقش مهمی در تعلیم و تربیت فرزندان خود دارند و اولین مربیان آنان محسوب می‌شوند، و این نقش ارزشمند را زمانی که فرزندان راهی مدرسه می‌شوند، ادامه می‌دهند. مشارکت اولیا در امور آموزشی از جمله ارزشمندترین مظاهر مشارکت جمعی در حوزه تعلیم و تربیت دانش‌آموزان دوره تحصیلی ابتدایی است. مدارس برای انجام امور آموزشی خود به مشارکت اولیا به‌عنوان نمایندگان جامعه نیازمند هستند. مشارکت اولیا در امور آموزشی باعث می‌شود که منابع معنوی، علمی، آموزشی و مالی اجتماع متوجه مدارس شود. مشارکت اثربخش اولیا در امور آموزشی موجب افزایش اعتماد بین والدین و مدرسه، تقویت روابط خانواده و مدرسه، افزایش کیفیت آموزش و پرورش و بهبود عملکرد دانش‌آموزان می‌گردد. به‌این ترتیب، بهبود کیفیت امور آموزشی، به افزایش موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان و بهبود فرهنگ آموزشی مدرسه کمک می‌کند. برای افزایش کیفیت آموزش و پرورش و بهبود عملکرد دانش‌آموزان، می‌توان از راهکارهای مختلفی مانند جلسات مشارکتی، ارتباط دوسویه با والدین و خانواده‌ها، تشکیل کمیته‌های مشارکتی استفاده کرد. امروزه بحث مشارکت مؤثر اولیا در امور آموزشی مدارس ابتدایی مورد توجه برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران آموزشی قرار گرفته است، چون که هم اکنون کارکردهای آموزش و پرورش در حیطه تعلیم و تربیت تغییر نموده، و وسعت یافته است؛ در نتیجه برای انجام درست این کارکردها در امور آموزشی نیازمند مشارکت اولیا است.

در تبیین یافته‌های این پژوهش می‌توان گفت که با برنامه‌ریزی دقیق، و مشارکت اولیا در امور آموزشی دانش‌آموزان در مدرسه، می‌توان دغدغه‌ها را به فرصتی جهت برنامه‌ریزی بیشتر و همراهی اولیا با مربیان مدارس تبدیل نمود. با مشارکت سازنده اولیا در امور آموزشی، پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان به‌صورت چشمگیری افزایش یافته است. مدرسه به‌عنوان خانه دوم دانش‌آموزان، نیازمند افزایش این مشارکت اولیا در امور آموزشی است. برای تربیت نسل جدید که بتواند هدف‌های توسعه‌ای کشور را برآورده نماید، احتیاج به استفاده از همه ظرفیت‌ها، امکانات و فرصت‌های موجود احساس می‌گردد. انجمن اولیا و مربیان با اهدافی نظیر به‌وجود آوردن همکاری و پیوند میان اولیای دانش‌آموزان و مربیان مدارس ابتدایی، همکاری و مشارکت داوطلبانه اولیای دانش‌آموزان در انجام امور آموزشی، به‌وجود آمدن زمینه مشارکت نهادهای اجتماع برای پیشبرد امور آموزشی به‌وسیله اولیا، به وجود آمده است. مشارکت مؤثر اولیای دانش‌آموزان مقطع ابتدایی در مدرسه و کمک به مربیان در امور آموزشی می‌تواند مسئله بسیار مهمی برای عملکرد تحصیلی مطلوب و در نتیجه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان باشد. واحد انجمن اولیا و مربیان مدارس ابتدایی می‌تواند با برنامه‌های آموزشی جلسه‌هایی برای افزایش سطح آگاهی و رشد فرهنگی والدین و خانواده‌ها داشته باشد، و آن‌ها را در رابطه با مسئولیت مهمی که بر عهده‌شان گذاشته شده آگاه نماید. ارتباط و هم‌اندیشی اولیا و مربیان در رابطه با مشارکت در امور آموزشی یکی از راهکارهای اساسی تعلیم و تربیت صحیح دانش‌آموزان مقطع تحصیلی ابتدایی است. ممکن است در برخی مدارس ابتدایی اولیا و مربیان مدرسه؛ مشارکت آموزشی مناسب و تأثیرگذاری با همدیگر نداشته باشند که این امر می‌تواند بر عملکرد آموزشی دانش‌آموزان، نقش مخربی داشته باشد.

در پاسخ به پرسش اول پژوهش، راهکارهای مشارکت مؤثر اولیا در امور آموزشی مدارس ابتدایی عبارتند از: ۱- آگاهی‌بخشی به اولیا نسبت به فواید مشارکت در امور آموزشی، ۲- توجه کردن مربیان به فواید مشارکت اولیا، ۳- آشناکردن مربیان به شیوه‌های جلب مشارکت اولیا در امور آموزشی، ۴- آشناکردن اولیا با شیوه‌های اختصاص دادن وقت کافی جهت مشارکت در امور آموزشی، ۵- آشناکردن اولیا با شیوه‌های بهبود مسئولیت‌پذیری جهت مشارکت در امور آموزشی، ۶- استفاده از اولیا متخصص جهت مشارکت در امور آموزشی، ۷- آگاهی‌بخشی به اولیا در رابطه با فواید مشارکت در امور آموزشی، ۸- استفاده از اولیا با سطح تحصیلات مناسب جهت مشارکت در امور آموزشی، ۹- مشاوره دادن به اولیایی که تجربه‌های تحصیلی منفی در زمان تحصیل خود داشته‌اند، جهت مشارکت در امور آموزشی، ۱۰- آشنا کردن اولیا با شیوه‌های بهبود انگیزه کافی جهت مشارکت در امور آموزشی. یافته‌های حاصل با یافته‌های پژوهش‌های دیگر نیز همسویی نشان می‌دهد. در پژوهش‌های نشان داده شد که مشارکت والدین بر موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان در مدارس ابتدایی شهر تهران، تأثیر مؤثری داشته است، و سبب افزایش موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان گردید (Shafii & Zare & Kazemi, 2021). یافته‌های پژوهشی دیگر گویای آن است که اولیا به‌عنوان عامل اصلی برون‌سازمانی و معلمان به‌عنوان عامل‌های درون‌سازمانی، نقش مؤثری در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان داشته است (Fletcher & Parkhil & Fa'afai & Taleni & O'Regan, 2019).

در تبیین این یافته می‌توان گفت بدیهی است که پیشرفت و توسعه‌ی آموزش و پرورش و نظام آموزش در هر جامعه‌ای مستلزم شناسایی و از میان برداشتن موانعی است که بر سر راه مشارکت اولیا در امور آموزشی با اهمیت و حساس وجود دارد. با پذیرش به این نکته که دانش‌آموزان بخش عمده‌ای از زمان خود را در خانه سپری می‌نمایند، و فرایند یاددهی - یادگیری امور آموزشی آنان در خانه تکمیل می‌گردد، بنابراین نیاز است اولیا و مدارس مشارکت بیشتر و بهینه‌تری در امور آموزشی داشته باشند تا با مشارکت بهینه آموزش و پرورش قادر باشد که در راستای توسعه جامعه، گام‌های مهم‌تر و ارزشمندتری بردارد. مشارکت جدی اولیا در امور آموزشی همواره مورد بررسی متخصصین حوزه آموزش و پرورش و همچنین اولیا بوده است، و همواره تلاش شده است که رابطه‌ی مؤثر و کارآمد بین این دو گروه به وجود آید؛ چرا که در قبال کودکان و نوجوانان هدف‌های مشترکی دارند. مشارکت اولیا در امور آموزشی به مفهوم شرکت نمودن اولیا به‌صورت منظم، دوسویه و شرکت و باری‌رسانی در تکالیف مدرسه، دروس دانش‌آموزان، تشویق دانش‌آموزان به یادگیری، کنترل تکالیف درسی آنان در خانه، برقرارکردن ارتباط صحیح و مستحکم با مربیان در مدرسه و شرکت کردن فعالیت‌های آموزشی مدرسه و روند یادگیری دانش‌آموزان است. مشارکت اولیا در امور آموزشی مدارس ابتدایی سبب ازبیم‌بردن موانع رشد و پیشرفت و به‌وجود آمدن فضایی مطلوب برای پیشرفت و رسیدن به تعالی می‌شود، و به‌عنوان شیوه‌ای محسوب شده که فرصت‌های مناسبی به وجود می‌آورد. ضرورت مشارکت اولیا در امور آموزشی به‌عنوان رکن مهم در فرایند تعلیم و تربیت در بهبود شرایط آموزشی در تحول آفرینی نظام آموزشی آشکار گردیده است.

در پاسخ به پرسش دوم پژوهش، راهکارهای مشارکت مؤثر اولیا در امور فرهنگی مدارس ابتدایی عبارتند از: ۱. آگاهی دادن به اولیا نسبت به فواید مشارکت در امور فرهنگی، ۲. توجه کردن مربیان به فواید مشارکت اولیا در امور فرهنگی، ۳- آشناکردن مربیان به شیوههای جلب مشارکت اولیا در امور فرهنگی، ۴- آشناکردن اولیا با شیوههای اختصاص دادن وقت کافی جهت مشارکت در امور فرهنگی، ۵- آشناکردن اولیا با شیوههای بهبود مسئولیت پذیری جهت مشارکت در امور فرهنگی، ۶- استفاده از اولیا متخصص جهت مشارکت در امور فرهنگی، ۷- آگاهی دادن به اولیا در رابطه با فواید مشارکت در امور فرهنگی، ۸- استفاده از اولیا با سطح تحصیلات مناسب جهت مشارکت در امور فرهنگی، ۹- مشاوره دادن به اولیایی که تجربه های تحصیلی منفی در زمان تحصیل خود داشته اند، جهت مشارکت در امور فرهنگی، ۱۰- آشنا کردن اولیا با شیوه های بهبود انگیزه کافی جهت مشارکت در امور فرهنگی.

یافته های حاصل با یافته های پژوهش های: آیتی، اسدی یونسی، و سورگی، فائزه (۱۳۹۷)، حبیبی، علی آبادی، نیلی احمدآبادی و زارعی زوارکی (۱۴۰۱)، نظری دالینی (۱۳۹۹)، ارشادی و فرهنگ (۱۳۹۸)، گوهری و جمشیدی (۱۳۹۳)، کنگ (۲۰۲۱)، چان و هونگ (۲۰۱۷)، همسو است. در این رابطه، حبیبی، علی آبادی، نیلی احمدآبادی و زارعی زوارکی (۱۴۰۱)، در پژوهشی نشان دادند، یکی از عوامل مؤثر بر کیفیت یادگیری دانش آموزان و سطح آموزش آنان، عملکرد خانواده است. مشارکت آموزشی اولیا سبب افزایش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان گردید. الگوی پیشنهادی پژوهش انجام شده می تواند یکی از شیوه های اجرایی در رسیدن به مشارکت اولیا به عنوان یکی از اهداف کلان سند تحول بنیادین آموزش و پرورش باشد. همچنین ارشادی و فرهنگ (۱۳۹۸)، در پژوهشی نشان دادند، مشارکت والدین دانش آموزان در مدارس منجر به حل مشکلات تربیتی، انضباطی و ارتباطی دانش آموزان مدارس ابتدایی، گردید. در پژوهش انجام شده توسط گوهری و جمشیدی (۱۳۹۳)، یافته های مطالعه انجام شده نشان داد در حال حاضر، در مدارس ابتدایی شیوه های مانند ایجاد محیط مطلوب جهت آموزش و استراحت دانش آموزان در منزل و به وجود آمدن فضای عاطفی مطلوب در خانه و استفاده از راهکار تعلیم و تربیت مطلوب برای مشارکت اولیا بیشتر از بقیه شیوه ها مورد استفاده قرار گرفت، و از دیدگاه مدیران، معلمان و اولیا دانش آموزان ابتدایی روش هایی مانند: به وجود آوردن فضای عاطفی مطلوب در خانه و استفاده از روش مطلوب تربیتی و بهبود عزت نفس و اعتماد به نفس کودکان می توانند بهترین روش مشارکت باشند و نیز مشکلاتی مانند شناخت نداشتن والدین از اهداف و کارکردهای مدرسه و تغییرات فوری برنامه های درسی و آموزشی و همچنین شناخت نداشتن اولیا و ناتوانی آنان در ملاقات داشتن با برنامه ریزی ها از با اهمیت ترین مشکلات مشارکت نمودن اولیا شناسایی گردیدند. یافته های پژوهش کنگ (۲۰۲۱) در رابطه با مشارکت میان اولیا و مربیان در بهبود آموزش و تربیت فرهنگی نشان می دهد، اولیا با مربیان و دیگر کادر مدارس مشارکت چندانکه داشته اند، و همچنین مهارت های فرهنگی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان به صورت مستقیم با رفتار اولیا با مربیان و دیگر کادر مدارس مرتبط بود. همچنین یافته های پژوهش چان و هونگ (۲۰۱۷)، درباره مشارکت اولیا در انجمن اولیا و مربیان نشان داد عامل های گوناگونی نظیر: آمادگی داشتن و قبول کردن دوطرفه میان والدین و مربیان، مسئولیت داشتن به مشارکت، رضایت والدین از مشارکت خویش و سهم و کمک اقتصادی آن ها به مدرسه، دارای ارتباط مستقیم با سطح موفقیت مدرسه در آموزش و تربیت دانش آموزان اند.

در تبیین می توان گفت که آموزش و پرورش از دو نهاد اولیا در خانواده و مربیان در مدرسه شکل می گیرد. بی شک بایستی بین اولیا و مربیان ارتباط شکل بگیرد، تا بتوان کیفیت فرهنگی مدارس بهبود بخشیده شود. اولیا یا مربیان نمی توانند این کار را به تنهایی داشته باشند، مربیان در انجمن اولیا و مربیان می توانند به راهکارهای مختلف اولیا را به مشارکت در امور فرهنگی جذب کنند، و چنانچه اولیا به مدرسه اعتماد کنند، به انجمن اولیا و مربیان جذب خواهند شد، و می توانند در امور فرهنگی گروه های تخصصی در مدرسه نقش ارزشمند، و اساسی را داشته باشند. می توان گفت که یکی از رسالت های اصلی انجمن اولیا و مربیان، ایجاد بستر مناسب برای توسعه مشارکت اولیا در امور فرهنگی می باشد. انجمن اولیا و مربیان در امور فرهنگی جایگاه قابل توجهی دارد اولیا نقش مهمی در حوزه مشارکت فرهنگی در امور مدارس ابتدایی دارند. به عبارتی مدرسه فعالیت خویش را پس از خانواده آغاز می کند. یکی از مشخصه های مدارس ابتدایی موفق استفاده زیاد از مشارکت اولیا در امور فرهنگی مدارس است. تعامل اولیا و مربیان عاملی ارزشمندی در اجرای امور فرهنگی می باشد. اولیا در تصمیم گیری، یادگیری و فعالیت های فرهنگی فرزندان شان در مدرسه، نقش اساسی دارند. مشارکت اولیا در امور فرهنگی، اهمیت بسیاری دارد که این مشارکت باعث تقویت روابط بین خانواده و مدرسه گردیده، و اعتماد بین آن ها را افزایش می دهد. همچنین، با مشارکت والدین در فرایند آموزش و پرورش، کیفیت آن بهبود یافته و عملکرد دانش آموزان در زمینه فرهنگی ارتقا می یابد.

با توجه به یافته های این پژوهش، پیشنهاد می شود پژوهشی پیرامون شناسایی عوامل مؤثر بر مشارکت فعال و مؤثر اولیا در امور آموزشی و فرهنگی مدارس ابتدایی و همچنین مدارس دوره تحصیلی متوسطه از دیدگاه مدیران و مربیان انجام شود. همچنین در پژوهش های آینده به مشارکت اولیا در امور مالی، مذهبی، اجتماعی، بهداشتی، فرایند تربیتی مدرسه و مردم سازی تعلیم و تربیت، پرداخته شود. در پژوهش های آینده به مشارکت نهادهای اجتماعی از قبیل سازمان های مردم نهاد که در زمینه تعلیم و تربیت فعالیت می کنند، پرداخته شود.

مشارکت نویسندگان

میزان مشارکت نویسندگان در نگارش مقاله بر اساس ترتیب اسامی می باشد.

تشکر و قدردانی

مقاله ارسالی حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد که در ۱۸ شهریورماه ۱۴۰۴ با درجه عالی در دانشگاه فرهنگیان شیراز دفاع شده است. از اولیا و مربیان که در داده های مشارکت داشتند و همچنین اساتیدی که در مورد طرح اولیه و نتایج پژوهش نظر دادند و همچنین داوران پایان نامه که همکاری شایانی نمودند قدردانی می گردد.

تعارض منافع

هیچ گونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است.

References

- Braun, V., & Clarke, V. (2012). *Thematic Analysis*. In H. Cooper, P. M. Camic, D. L. Long, A. T. Panter, D. Rindskopf, & K. J. Sher (Eds.), *APA handbook of research methods in psychology*, Vol. 2. Research designs: Quantitative, qualitative, neuropsychological, and biological (pp. 57–71). American Psychological Association.
- Chan, B., Hong Sh. (2017). Parental participation in schools' councils in Victoria, Australia, international", *Journal of educational management*. vol.66, Iss: 33, pp.102- 110.
- Chen, W. B., & Gregory, A. (2009). Parental involvement as a protective factor during the transition to high school. *The Journal of Educational Research*, 103(1), 53-62.
- Christenson, S. L., & Sheridan, S. M. (۲۰۲۱). *School and families: Creating essential connections for learning*. New York, NY: Guilford Press.
- Donyavi, M. & Ebadi, M. & Dabiri, J. & Panahi Dost, R. (2023). The Necessity of Parents' Involvement with Schools and its Impact on Students, the third national conference of applied studies in education and training processes: 1-13. [In Persian].
- Fan, W., & Williams, C. M. (2015). The effects of parental involvement on students' academic self-efficacy, engagement and intrinsic motivation. *Educational psychology*, 30(1), 53-74.
- Fan, X., & Chen, M. (2001). Parental involvement and students' academic achievement: A meta-analysis. *Educational Psychology Review*, 13(1), 1-22.
- Fletcher, J. & Parkhil, F. & Fa'afai, A. & Taleni, Leali'ie T. & O'Regan, B. (2019). Pacifica students: teachers and parents voice their perceptions of what provides supports and barriers to Pacifica students' achievement in literacy and learning; *Teaching and Teacher Education: An International Journal of Research and Studies*, v25, No. 6 p24- 33.
- Gonzalez, D. & Alyssa, R. & Williams P. & Doan, H. M. (۲۰۱۵). "Examining the relationship between parental involvement and student Motivation", *Educational psychology Review*, Vol ۱۷, No۷.
- Habibi, S. & Aliabadi, Kh. & Nili Ahmadabadi, M.R. & Zarei Zawarki, I. (2022). Designing and compiling the proposed model of parents' participation and investigating its effect on students' academic progress, *Journal of Educational Strategies in Medical Sciences*, Volume 15, Number 2: 131-140. [In Persian].
- Harikrishnan, U., & Sailo, G. L. (2020). Challenges of school going adolescents: Perception of Parents and Teachers. *Int. J. Sci. Res. in Multidisciplinary Studies*. Vol, 6,(۱۱)
- Karbayeva, A., & Boğar, Y. (2022). To what Extent does Parents' Involvement in Middle School Influence Children's Educational Progress? *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 152, 529-533.
- Hosseinbor, J. (2022). Examining the Methods of Increasing the Participation of Parents in the Educational Affairs of Students, the Second International Conference on Knowledge and Technology of Law and Human Sciences of Iran: 1-12. [In Persian].
- Kong, S. & Cheung, L. (2021). Collaboration between school and parents to foster information literacy: Learning in the information society; *Computer & Education*, Vol. 2, Iss: 3, pp. 275-282.
- Kostadinova, M. B. (2018). The role of parents in the implementation of the curricula. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 46, 2374-2377.
- Mirakizadeh, M. & Nosrati, M. & Mohabati, L. (2021). Investigating barriers to parents' participation in education, *Journal of Contemporary Research in Science and Research*, third year, number 21, pp. 97-80.[In Persian].
- Mitchell, R. (2017). Democracy or control? The participation of management, teachers, students and parents in school leadership in Tigray, Ethiopia. *International Journal of Educational Development*, 55, 49-55.
- Muller, C., & Kerbow, D. (2018). Parent involvement in the home, school, and community. In *Parents, their children, and schools* (pp. 13-42). Routledge.
- Nazari, G. & Fakhraci, H. & Golchubian, S. & Qatraninejad, F. (2023). Promoting family participation in school educational processes, *Strategic Research Quarterly in Education*, Volume 1, Number 8: 1-8.[In Persian].
- Norozinjad Ghadi, M. & Seraji, F. (2018). Explaining parents' participation in school curriculum, the 14th annual conference of the Iranian Curriculum Studies Association, Culture and Curriculum Planning: 1-10.[In Persian].
- Pourmohammadi, H. & Irannejad, P. & Jafari, A. (2021). Investigating the status of parents' participation in elementary education in Tehran. *Research in Education*, 6(1), 54-67. [In Persian].
- Qudsi, A. M. & Balali, I. & Latifi Pak, N. (2016). Investigating the impact of effective social factors on the level of parents' participation in school affairs in Hamedan, *Social Development Quarterly*, Volume 12, Number 1, pp. 106-81. [In Persian].

- Rostami, M. & Mahdi, N. & Gholami, M. (2021). Parents' participation in education from the perspective of students and teachers of primary schools in Tehran. *Journal of Education and Learning Research*, 12(3), 110-93.[In Persian] .
- Shafii, Z. & Zare, H. & Kazemi, S.. (2021). Investigating the relationship between parents' participation in education and the academic success of students in primary schools in Tehran. *Journal of Education and Learning Research*, 12(2), 40-27. [In Persian] .
- Sheikhi, A. & Zavaran H. & Najafabadi, M. & Momenipour, O. (2024). The participation and performance of the association of parents and teachers in the school, the first international conference on education with the approach of smart schools, creative teachers and thinking students on the horizon: 1-8.[In Persian] .
- Sumarsono, R. B., Imron, A., Wiyono, B. B., & Arifin, I. (2016). Parents' Participation in Improving the Quality of Elementary School in the City of Malang, East Java, Indonesia. *International Education Studies*, 9(10), 256-262.
- Vincent, C. (2013). *Parents and teachers: Power and participation*. Routledge.
- Zarafshan, o. & Hajari A. & Zulikha; Anjir Kar, R. & Naraki, M. & Amirinejad, M. I. (2023). Investigating the Performance and Participation of the Parent-teacher Association in Elementary Schools, the 7th international conference on educational sciences, psychology, counseling, education and research, pp. 1-9.

Strategies for Effective Parental Participation in Educational and Cultural Affairs in Elementary Schools

Mina Azodi^۱, Ali Shiravani Shiri^{*۲}, Mohammad Javedani^۳ and Kamal Nosrati Heshi^۴

Abstract

The overall objective of the present study was to identify effective parental participation strategies in educational and cultural affairs of elementary schools. This study was conducted with a qualitative approach and thematic analysis method. The participants of the study included teachers and parents of students in elementary schools in Zarrinshahr in the academic year 1402-1403. The sample size (20 teachers and 10 parents) was determined by achieving theoretical saturation point. The sampling method was purposive of the criterion type. The data collection method was two methods: semi-structured interviews and taking notes from upstream sources, texts, and documents. Thematic analysis method according to Brown and Clark (2006) was used to analyze the data. From the analysis of the interviews, comprehensive themes were obtained, strategies for effective parental participation in educational and cultural affairs of elementary schools. Educational and cultural strategies included ten organizing themes: 1. Informing parents about the benefits of participation in educational and cultural affairs 2. Teachers' attention to the benefits of parental participation in educational and cultural affairs 3. Introducing educators to methods of attracting parental participation, 4. Familiarizing educators with methods of allocating sufficient time for parental participation, 5. Creating a sense of responsibility, 6. Involving parents who are experts in educational and cultural matters, 7. Informing parents about the benefits of participation, 8. Inviting and encouraging parents with appropriate levels of education to participate, 9. Providing advice to parents who have had negative educational experiences during their studies, and 10. Creating sufficient motivation in parents to participate in educational and cultural matters were extracted. The results of the study indicate that parental participation in educational and cultural matters in the Parent-Teacher Association can improve students' educational activities.

Keywords: Parents Participation, Educational Affairs, Primary Schools

^۱. MA Educated, Farhangian University, , Tehran, Iran

^{*۲}. Corresponding author :Department of Educational Sciences, Farhangian University, , Tehran, Iran.
ali_shiravani@cfu.ac.ir

^۳. Department of Educational Sciences, Farhangian University, Tehran, Iran

^۴. Department of Educational Sciences, Farhangian University, Tehran, Iran